



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.023.01.2019

Pan
Artur Moneta
Dyrektor
Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
ul. Energetyczna 4
53-330 Wrocław

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/038 Realizacja projektów informatycznych
mających na celu usprawnienie wymiaru sprawiedliwości

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (dalej również: „Sąd”) ul. Energetyczna 4, 53-330 Wrocław
Kierownik jednostki kontrolowanej	Artur Moneta, dyrektor Sądu od 17 stycznia 2018 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Małgorzata Międła, p.o. dyrektora Sądu od 9 czerwca 2017 r. do 16 stycznia 2018 r. Roman Purgał, dyrektor Sądu od 1 września 2009 r. do 8 czerwca 2017 r. (akta kontroli: Tom I str. 16-25)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie i inicjowanie projektów 2. Realizacja projektów 3. Wydatkowanie środków finansowych w ramach projektów 4. Nadzór i koordynacja w ramach projektów 5. Efekty realizacji projektów: e-Protokół, SLPS, EPO.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016-2019 (I półrocze)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	1. Andrzej Zygmunt, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr LWR/193/2019 z 22 października 2019 r. 2. Paweł Potempski, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LWR/194/2019 z 22 października 2019 r. 3. Waldemar Zimoch, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LWR/195/2019 z 22 października 2019 r. 4. Dominik Kosenda, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LWR/196/2019 z 22 października 2019 r. (akta kontroli: Tom I str. 1-8)

¹ Dz.U. z 2019 r. poz. 489, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie NIK w Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu prawidłowo realizowano zadania związane z wdrażaniem w jednostkach sądownictwa powszechnego Systemu cyfrowej rejestracji rozpraw sądowych (dalej: „e-Protokół”) oraz dotyczące uruchomienia w Sądzie dwóch pozostałych objętych badaniem systemów informatycznych, tj. Systemu Losowego Przydziału Spraw (dalej: „SLPS”); oraz Elektronicznego Potwierdzenia Odbioru (dalej: „EPO”).

UZASADNIENIE OCENY OGÓLNEJ

W badanym okresie Sąd realizował projekt „e-Protokół” zgodnie z założeniami przyjętymi przez Ministerstwo Sprawiedliwości oraz obowiązkami wynikającymi z faktu jego dofinansowania ze środków UE. Prawidłowo (zgodnie z zawartymi umowami) rozdysponowano środki finansowe na realizację poszczególnych elementów projektu, a uzyskane w wyniku tych umów produkty spełniały parametry jakościowe określone w Specyfikacjach Istotnych Warunków Zamówienia (dalej: SIWZ) i przyczyniały się do realizacji projektu. W zawartych umowach w sposób właściwy zabezpieczono interesy Skarbu Państwa, m.in. poprzez wprowadzenie kar umownych za ich nieterminową realizację, bądź za opóźnienia w przywracaniu funkcjonalności systemów informatycznych. Koordynacja i nadzór nad realizacją projektu były wykonywane efektywnie przy czym, co należy zauważyć, były one skupione na technicznej, organizacyjnej i finansowej realizacji zawartych umów, w mniejszym stopniu odnosząc się do stworzenia warunków we wszystkich sądach powszechnych do wywiązywania się z zapisów ustaw np. w zakresie rejestracji rozpraw, czy racjonalnego wykorzystania implementowanych funkcjonalności.

W Sądzie stosowano zasady określające wykorzystanie i sposób obsługi nowych narzędzi informatycznych wynikające z aktów powszechnie obowiązujących oraz wyznaczono pracowników upoważnionych do ich obsługi. Osoby te zostały przeszkolone i poinformowane o sposobach zgłaszania problemów i usterek w funkcjonowaniu nowo wdrożonych systemów informatycznych.

Oceniając efekty wdrażania e-Protokołu z punktu widzenia rezultatów projektu współfinansowanego środkami UE należy ocenić, że zostały one osiągnięte w wartościach zaplanowanych w dokumentacji II Etapu Projektu, tj. w szczególności osiągnięto wskaźnik 1.300 sal sądowych wyposażonych w system cyfrowej rejestracji rozpraw. Przyjmując jednak, że celem projektu e-Protokół było wdrożenie nowych oraz podniesienie jakości i dostępności istniejących e-Usług publicznych w sądach powszechnych należy ocenić, że cel ten został osiągnięty częściowo. Ustalenia kontroli wykazały, że w Sądzie oraz w innych badanych przez Izbę sądach nie doprowadzono do sytuacji rejestrowania wszystkich rozpraw (z wyjątkiem usprawiedliwionych przepisami względów technicznych). Ustalono również, że na koniec badanego okresu w dalszym ciągu występowały sądy, które w ogóle nie miały możliwości technicznych wykonywania ustawowego obowiązku rejestracji rozpraw. Podobnie należy ocenić osiągnięcie celów Projektu w zakresie nie wymaganych ustawą usług wideokonferencji, ustnego uzasadnienia wyroku i automatycznej transkrypcji mowy. Ustalone przez NIK wskaźniki obrazują niepełne lub wręcz znikome wykorzystanie modułów ww. usług, które zostały wytworzone przy zaangażowaniu znacznych środków publicznych.

Pozostałe objęte badaniem systemy, tj. SLPS i EPO, były wykorzystywane w praktyce i funkcjonowały zgodnie z założeniami. NIK zwraca jednak uwagę, że wdrożenie nowych narzędzi informatycznych nie skutkowało adekwatnym poziomem automatyzacji i uproszczeniem procedur. Ze względu na rozproszony,

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

wyspowsy charakter różnych systemów informatycznych nie osiągnięto efektu synergii, który powinien towarzyszyć prowadzonej informatyzacji.

Ustalenia kontroli wskazały nieprawidłowości, które miały formalny charakter i nie wpływały w sposób istotny na ocenę kontrolowanej działalności.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Przygotowanie i realizacja projektów

W roku 2010 Ministerstwo Sprawiedliwości rozpoczęło realizację projektu mającego na celu wdrożenie cyfrowej rejestracji przebiegu rozpraw sądowych w sądach powszechnych. W części sal sądów apelacyjnych został wdrożony system do wielokanałowej fonicznej rejestracji rozpraw sądowych, natomiast w części sal pozostałych sądów powszechnych system do wielokanałowej fonicznej oraz wizyjnej rejestracji rozpraw sądowych. Projekt e-Protokół⁴ został rozpoczęty we wrześniu 2010 r. i zgodnie z założeniami miał być realizowany na terenie całego kraju.

Celem głównym projektu było⁵ zapewnienie technicznej możliwości realizacji ustawy z dnia 29 kwietnia 2010 r. zmieniającej ustawę – Kodeks postępowania cywilnego⁶ w zakresie sporządzania protokołu z posiedzenia jawnego poprzez utrwalenie przebiegu posiedzenia za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk oraz ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia⁷ w zakresie rejestracji spraw o wykroczenia za pomocą elektronicznego zapisu dźwięku lub obrazu i dźwięku, co miało wpłynąć na wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce, a także poprawić prowadzenie działalności gospodarczej poprzez udostępnienie interesariuszom projektu dostępu do usługi – protokołu elektronicznego z przebiegu rozprawy sądowej w postaci cyfrowej.

Ponadto w ramach wdrożenia systemu cyfrowej rejestracji rozpraw założono⁸: (1) skrócenie czasu trwania rozpraw sądowych, (2) zapewnienie możliwości przesłuchania świadków i stron na odległość z wykorzystaniem terminali wideokonferencyjnych, (3) zapewnienie możliwości prezentacji dowodów w postaci elektronicznej, (4) pełne urzeczywistnienie zasady jawności postępowania i rzetelność zapisu przebiegu rozprawy poprzez dokładne utrwalenie wypowiedzi uczestników postępowania, (5) eliminację kontrowersji co do rzeczywistego przebiegu rozprawy oraz problemu sprostowania protokołu, (6) zwiększenie

³ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴ System cyfrowej rejestracji rozpraw sądowych – system składający się z urządzeń technicznych oraz oprogramowania niezbędnego do realizacji procesu rejestracji rozpraw sądowych, zarządzania nagraniami, udostępniania przechowywania nagrań e-Protokołu, w tym szczególności: Oprogramowanie RECourt, Oprogramowanie RECourt ServicesRCS, Central RECourt Services (CRCS), RECourt Player, Moduł Transkrypcji, Centralne Archiwum Protokołów Elektronicznych (CAPE), Portal Informacyjny (PI). Podstawą funkcjonowania systemu są przepisy wprowadzone Kodeksem postępowania cywilnego oraz Kodeksem postępowania w sprawach o wykroczenia.

⁵ (1) Wniosek Ministra Sprawiedliwości do Ministra Rozwoju Regionalnego o dofinansowanie projektu e-Protokół (I etap 2011-2015) z 17 lipca 2013 r.; (2) Projekt Raportu Końcowego z realizacji II etapu Projektu z 30 listopada 2015 r.

⁶ Dz.U. nr 108 poz. 684 z dnia 18 czerwca 2010 r.

⁷ Dz.U. z 2014 r., poz. 579.

⁸ (1) Wniosek Ministra Sprawiedliwości do Ministra Rozwoju Regionalnego o dofinansowanie realizacji projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sprawach cywilnych i wykroczeniowych” (12 lipca 2013 r.); (2) Wniosek Ministra Sprawiedliwości do Dyrektora Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa o dofinansowanie realizacji projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sądach powszechnych (sprawy cywilne i wykroczeniowe)” (8 maja 2015 r.); (3) Karta projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sądach powszechnych – sprawy cywilne i wykroczeniowe PR/III/15/2013” (wersja 1.3/DSF z 10 września 2018 r.); (4) Projekt Raportu końcowego projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sądach powszechnych (sprawy cywilne i wykroczeniowe)” (Kierownik Projektu do KS; wersja 1.3 z 28 lutego 2018 r.

dyscypliny na sali rozpraw, (7) udostępnienie stronom nagrań z rozpraw przez Internet za pośrednictwem Portali Informacyjnych, oraz (8) pozytywne postrzeganie polskiego wymiaru sprawiedliwości.

W celach pośrednich wdrożenie e-Protokołu miało przyczynić się między innymi do obniżenia kosztów postępowania sądowego dzięki umożliwieniu przeprowadzenia dowodu na odległość poprzez wideokonferencję, a także obniżenia kosztów postępowania sądowego poprzez udostępnienie protokołu elektronicznego za pomocą Portalu Informacyjnego, działającego 24/7⁹.

Od początku wdrożenia, tj. od 2010 r., projekt e-Protokół prowadzony był bezpośrednio przez Ministerstwo Sprawiedliwości i jak wynika z jednego z celów projektu opisanego w Projekcie Raportu Końcowego¹⁰ miał dotyczyć wdrożenia nowych i podniesienia jakości i dostępności istniejących e-Uслуг publicznych w sądach powszechnych w Polsce.

17 marca 2017 r. w Warszawie na podstawie § 24 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2015 r. - regulamin urzędowania sądów powszechnych¹¹ w związku z Zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 lutego 2016 r. w sprawie powierzenia wykonywania czynności związanych z projektowaniem, wdrażaniem i utrzymaniem systemów informatycznych obsługujące sądy powszechne¹², w zakresie realizacji zadań w ramach projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sprawach cywilnych i wykroczeniowych (nr PR/III/15/2013), Etap II – Wdrożenie nowych oraz podniesienie jakości i dostępności istniejących e-Uслуг publicznych powiązanych z protokołem elektronicznym)” podpisano Porozumienie nr 1 pomiędzy Skarbem Państwa Ministrem Sprawiedliwości, reprezentowanym przez Dyrektora DIRS, a Skarbem Państwa - Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu reprezentowanym przez dyrektora Sądu Apelacyjnego, na podstawie którego Sąd Apelacyjny we Wrocławiu został zobowiązany do wykonywania działań, zadań, prac i czynności zmierzających do właściwej, zgodnej z obowiązującymi procedurami realizacji projektu e-Protokół realizowanego zgodnie z Porozumieniem z 16 listopada 2015 r. o dofinansowanie nr POPC.02.01.00-00-0038/15-00 wraz z późniejszymi aneksami zawartymi pomiędzy Centrum Projektów Polska Cyfrowa a Ministrem Sprawiedliwości w ramach 2. Osi priorytetowej e-Administracja i otwarty rząd (działanie 2.1 Wysoka dostępność i jakość e-Uслуг publicznych).

Tym samym powierzono Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu realizację, na rzecz wszystkich sądów, czynności w zakresie modyfikacji, testowania i wdrażania systemów informatycznych związanych z projektem, wraz z obsługą II linii wsparcia, która miała za zadanie służyć pomocą użytkownikom systemów informatycznych wdrażanych w ramach projektu.

Projekt e-Protokół podzielony był na dwa etapy, które wynikały bezpośrednio ze źródeł jego dofinansowania ze środków europejskich, w szczególności:

Etap I „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sprawach cywilnych i wykroczeniowych – etap I”, który faktycznie rozpoczęto 9 września 2010 r.,

⁹ Tzn. przez 24 godziny na dobę przez siedem dni w tygodniu.

¹⁰ PR/III/15/2013 wersja 1.3 z dnia 28 lutego 2018 r.

¹¹ Dz.U. z 2015 r. poz. 2316 ze zm

¹² Dz.Urz. MS z 2016 r. poz. 81

a którego wspieranie projektu środkami z Unii Europejskiej¹³ rozpoczęło 12 lipca 2013 r.¹⁴

Etap II „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sprawach cywilnych i wykroczeniowych – etap II”, który rozpoczęło 16 listopada 2015 r.¹⁵

Przy wykonywaniu Etapu I projektu nastąpiły opóźnienia. Etap ten rozpoczął się 9 września 2010 r. i, zgodnie z planem, miał zostać zakończony do 31 marca 2015 r. Faktycznie zakończył się 30 października 2015 r. (tj. z siedmiomiesięcznym opóźnieniem).

Do głównych przyczyn opóźnienia Etapu I, jakie wskazano w dokumencie – „Raporcie Końcowym z realizacji etapu Projektu”¹⁶, a także przedstawionych NIK wyjaśnień, zaliczono:

- (1) braki kadrowe, które polegały na trudnościach w pozyskaniu z rynku pracy specjalistów z dziedziny IT posiadających niezbędne dla realizacji projektu kwalifikacje co pociągało za sobą konieczność wykonywania przez już zatrudnionych pracowników zadań wynikających z bieżących obowiązków na danym stanowisku pracy równoległe do działań projektowych.

Kierownik Projektu¹⁷ wielokrotnie informował Departament Informatyzacji i Rejestrów Sądowych Ministerstwa Sprawiedliwości (dalej: DIRS), że potrzebne zasoby mogą zostać zatrudnione na podstawie umów zleceń lub w trybie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, którego przedmiotem będzie outsourcing osób o odpowiednich kwalifikacjach. Wskazywano również, że braki kadrowe w projekcie zwiększą ryzyko nieosiągnięcia zakładanych celów projektu i spowodują okresowe spiętrzenia zadań i przestoje w realizacji powierzonych czynności zatrudnionym pracownikom, przydzielonym do obsługi projektu,

- (2) problemy z komunikacją, które w przypadku przesunięcia przez kierownictwo DIRS pracowników odpowiedzialnych za promocję projektu oraz Zastępcy Kierownika Projektu do innych zadań bez konsultacji z Kierownikiem Projektu oraz Komitetem Sterującym Projektu¹⁸ skutkowały opóźnieniami przy kompletowaniu wniosku o dofinansowanie projektu w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa, które mogło doprowadzić do utraty dofinansowania, jak również opóźnienia przy postępowaniu na dostawę i wdrożenie Centralnego Archiwum Protokołów Elektronicznych, co w efekcie przyczyniło się do przesunięcia terminu realizacji projektu,
- (3) przedłużające się procedury wyboru oferenta, co wynikało m.in. ze składania przez oferentów odwołań w toku przeprowadzonych postępowań o udzielenie zamówień publicznych.

Terminy realizacji umów były przesuwane w związku z brakiem możliwości wdrożenia systemu cyfrowej rejestracji rozpraw z powodu długotrwałej procedury uzyskania niezbędnych pozwoleń w budynkach objętych nadzorem konserwatora zabytków. Koniecznym do wdrożenia, jak wynika z uzyskanych informacji, było

¹³ W ramach podpisanego porozumienia o dofinansowanie nr POIG.07.01.00-00-061/13 w ramach siódmej osi priorytetowej Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka „Społeczeństwo informacyjne – budowa elektronicznej administracji”.

¹⁴ Data wniosku Ministerstwa Sprawiedliwości do Ministra Rozwoju Regionalnego o dofinansowanie realizacji projektu.

¹⁵ Data porozumienia o dofinansowanie nr POPC.02.01.00-00-0038/15 w ramach drugiej osi priorytetowej „e-Administracja i otwarty rząd” Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020.

¹⁶ Z 30 listopada 2015 r.

¹⁷ Fizycznie osoba zatrudniona w Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu.

¹⁸ Organ kolegielnego nadzoru nad Projektem zgodnie z formalnie deklarowaną jak przyjętą do zarządzania Projektem metodą PRINCE2. Umiejscowiony w Ministerstwie Sprawiedliwości

stworzenie harmonogramu realizacji zawieranych umów z wykonawcami w zależności od tego czy budynek był objęty nadzorem konserwatora zabytków czy też nie. W ramach realizacji etapu I projektu e-Protokół napotkano również problemy, które dotyczyły braku połączenia technicznego poszczególnych sądów światłowodem, co powodowało problemy z uruchomieniem rejestracji nagrań rozpraw sądowych.

Jak wynika z Raportu końcowego z realizacji Etapu I Projektu z 30 listopada 2015 r. opóźnienia wynikały również z niewłaściwego zdefiniowania przedmiotu zamówienia i przygotowania dokumentacji przetargowej. Na przykład przygotowanie koncepcji systemu archiwizacji zostało powierzone zewnętrznemu wykonawcy. Wadliwość przygotowanej przez niego dokumentacji była przyczyną zadania przez przyszłych wykonawców 260 pytań w toku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, jak również wpłynięcia dwóch odwołań do tego postępowania.

W ramach Etapu I Projektu m.in.: wyposażono 2.179 sal rozpraw w zestawy do rejestracji rozpraw, wyposażono 507 sal rozpraw w zestawy do wideokonferencji, zakupiono 13.000 zestawów do podpisu elektronicznego oraz zakupiono i uruchomiono infrastrukturę systemu rejestracji protokołów elektronicznych.

20 grudnia 2016 r. w piśmie do Ministra Sprawiedliwości Przewodniczący Komitetu Sterującego Projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sądach powszechnych (sprawy cywilne i wykroczeniowe) informował o zagrożeniach w zakresie możliwości dalszej kontynuacji (Etapu II) realizacji projektu e-Protokół. Jak wskazał, jednym z elementów zagrożenia było przekroczenie daty w harmonogramie rzeczowo-finansowym punktu ostatecznego dla jednego z kamieni milowych Etapu I, a czynnikiem opóźnienia był brak współpracy poszczególnych departamentów Ministerstwa Sprawiedliwości w zakresie swoich kompetencji. Jednym z głównych powodów tego stanu rzeczy był zbyt długi czas podejmowania decyzji. Konsekwencją było opracowanie wniosku o zmianę umowy o dofinansowanie projektu, który znalazł się w fazie ponownej oceny merytorycznej w celu ustalenia, czy możliwa była jego dalsza realizacja.

Etap II projektu, który realizowany był pod nazwą „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sprawach cywilnych i wykroczeniowych”. Rozpoczął się 16 listopada 2015 r. i zakończył 30 czerwca 2019 r.

Pierwotne zakończenie miało nastąpić 30 września 2018 r. ale z powodu odchylenia faktycznych terminów realizacji zadań i osiągania kamieni milowych w Projekcie zakończenie nastąpiło z 9 miesięcznym opóźnieniem.

Przyczynami opóźnienia były m.in.: (1) przedłużające się postępowania przetargowe, które wynikały z długotrwałej procedury wyboru wykonawcy (odpowiedzi na pytania do specyfikacji i przedmiotu zamówienia, odwołania wykonawców po dokonaniu wyboru najkorzystniejszej oferty), (2) opóźnienia w realizacji umów po stronie wykonawców, (3) problemy z zapewnieniem środków finansowych na realizację zadań, które zachodziły w związku z koniecznością sprawnego procedowania wniosków o zapewnienie finansowania, korekt decyzji o zapewnieniu finansowania oraz wniosków o uruchomienie środków z rezerwy celowej i ich zmian, oraz (4) brak zasobów kadrowych w zespole projektowym.

Braki kadrowe występujące na kolejnym etapie prowadzenia projektu e-Protokół spowodowane były głównie mało elastycznym systemem zatrudnienia w instytucjach administracji publicznej i brakiem dostępnych na rynku specjalistów znających procedury realizacji projektów finansowanych ze środków funduszy strukturalnych, a także brakiem możliwości pozyskania specjalistów z dziedziny IT, posiadających kompetencje niezbędne dla realizacji projektu. Problem braków kadrowych pociągał

za sobą konieczność wykonywania zadań wynikających z bieżących obowiązków na danym stanowisku pracy równolegle do działań projektowych.

23 czerwca 2017 r., po przejęciu przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu realizacji projektu, dyrektor DIRS jako inicjator wystąpił z wnioskiem nr 1 o wprowadzenie zmiany w projekcie. Przyczyną wnioskowanej zmiany były opóźnienia w harmonogramie projektu, w szczególności przekroczenie dat punktów ostatecznych poszczególnych kamieni milowych, sygnalizowane w raportach miesięcznych przesyłanych do Zespołu ds. Zarządzania Portfelem Projektów w Departamencie Strategii i Funduszy Europejskich Ministerstwa Sprawiedliwości oraz w raportach do Komitetu Rady Ministrów ds. Cyfryzacji.

W rezultacie przygotowano plan naprawczy, który przedstawiono do Centrum Projektów Polska Cyfrowa 20 stycznia 2017 r. wraz z wnioskiem o aneks nr 1 do porozumienia o dofinansowania projektu. Skutkiem wprowadzenia pierwszej zmiany było wdrożenie nowego harmonogramu projektu wyznaczającego kamienie milowe oraz harmonogramu rzeczowo-finansowego. W ramach nowego harmonogramu poddano ocenę dokumentację projektową pod kątem spełniania kryterium merytorycznego określonego dla I naboru w ramach działania POPC, tj. wypełnienia kryterium wykonalności przedmiotowego projektu w okresie 36 miesięcy. Projekt został oceniony jako nadal wykonalny w terminie 36 miesięcy od podpisania porozumienia o dofinansowanie, z zastrzeżeniem dotrzymania terminów jakie zostały określone w ramach wyboru wykonawców w poszczególnych podetapach projektu.

Przyczyną kolejnej wnioskowanej zmiany w projekcie były opóźnienia w harmonogramie spowodowane opóźnieniami wykonawcy Umowy nr 13/2018/A z 28 lutego 2018 r. na „Modyfikacje, instalacje, konfiguracje i wdrożenie Systemu Cyfrowej Rejestracji Rozpraw (RECoût, RCS, CRCS) w sądach powszechnych na potrzeby projektu”. Zgodnie z harmonogramem realizacji umowy wykonawca miał zakończyć prace 19 lipca 2018 r. Faktycznie, kluczowe produkty przewidziane tą umową zostały dostarczone 13 listopada 2018 r. co skutkowało przesunięciem terminu zakończenia o 227 dni. Konsekwencją była konieczność przeprowadzenia pozostałych zadań po 15 listopada 2018 r.

Ponadto w ramach wniosku o zmianę zaktualizowano budżet projektu w oparciu o oszczędności poprzetargowe i związane z tym zmniejszenie dofinansowania zatwierdzone w aneksie nr 2 do porozumienia o dofinansowanie projektu. W ramach wprowadzonej drugiej zmiany dofinansowanie zmniejszono z kwoty 376.017.736,00 zł do 323.507.356,00 zł. Wszystkie wprowadzone zmiany posiadały potwierdzenie w dokumentacji projektu.

(akta kontroli Tom I str. 109-125 i Tom II str. 1-79; 82-127; 139-155)

Do planowania i zarządzania projektem e-Protokół zadeklarowano wykorzystanie metody zarządzania projektami PRINCE2 oraz wykorzystywano następujące narzędzia informatyczne: Microsoft Project¹⁹, JIRA²⁰ oraz pakiet MS Office.

(akta kontroli Tom II str. 3-7)

Zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości, w ramach projektu e-Protokół powołano Zespół Projektowy do spraw wdrożenia protokołu elektronicznego w sądach powszechnych. Zespół projektowy składał się z Komitetu Sterującego, Kierownika

¹⁹ Microsoft Project - aplikacja wspomagająca zarządzanie projektami, zasobami, czasem i finansami projektu. Zaawansowane i popularne narzędzie oferujące funkcje raportujące, rozbudowane interfejsy do zarządzania ważnymi aspektami projektu.

²⁰ JIRA – oprogramowanie firmy Atlassian służące do śledzenia błędów oraz zarządzania projektami.

Projektu²¹, Zespołu ds. Analiz Prawnych, Koordynatora Szkoleń, Zespołu ds. Analiz Biznesowo-Systemowych oraz Testów i Biura Projektu. Załącznik do tego Zarządzenia wskazywał personalnie osoby powołane do zespołu, ich zadania oraz zasady funkcjonowania Zespołu.

Wnioskiem z 14 października 2013 r. zaopiniowanym przez dyrektora DIRS i zaakceptowanym przez Ministra Sprawiedliwości powołano Komitet Sterujący i Kierownika Projektu w ramach wdrożenia protokołu elektronicznego w sądach powszechnych (e-Protokół). W skład powołanego zespołu wchodził pełnomocnik Ministra Sprawiedliwości, przedstawiciele Głównego Użytkownika²² oraz przedstawiciel Głównego Dostawcy.

Pierwszy wniosek Kierownika Projektu, z 28 lipca 2014 r., dotyczył zmiany składu Zespołu Projektowego wyznaczonego do wdrożenia protokołu elektronicznego w sprawach cywilnych i wykroczeniowych. Dotyczył on zmian personalnych, w szczególności odwołania siedmiu osób z Zespołu i powołania 17 nowych. Kolejne trzy wnioski dotyczące składu personalnego Zespołu Projektowego zostały złożone odpowiednio: 10 października 2014 r., 24 czerwca 2015 r. oraz 19 grudnia 2018 r.²³ Zmiany personalne na stanowiskach w ramach Zespołu projektowego nie zagrażały realizacji projektu e-Protokół.

(akta kontroli Tom II str. 52-127)

Zadania realizowane siłami własnymi Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu w projekcie e-Protokół były ściśle związane z zakresem obowiązków poszczególnych członków zespołu projektowego. Każdy z członków zespołu posiadał wyszczególniony, własny zakres czynności, a w przypadku zmiany członka projektu zadania te były określone w załączniku do każdego wniosku, który dotyczył zmiany personalnej zespołu projektowego.

Usługami przekazywanymi do wykonania na zewnątrz organizacji w trakcie realizacji projektu były: produkcja oprogramowania, produkcja materiałów promocyjnych, konsulting, szkolenia, a w zakresie utrzymania trwałości projektu: konserwacje i naprawy sprzętu i oprogramowania oraz wsparcie użytkowników. Zadania zlecone podmiotom zewnętrznym były określone w umowach z wykonawcami wyłonionych w kolejnych postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych, np.: w umowie DIRS nr 54, która została zawarta 23 listopada 2016 r. Przedmiotem umowy było świadczenie usług wsparcia realizacji projektu w szczególności: wykonanie audytu bezpieczeństwa, wsparcie merytoryczne procesu udzielania zamówień publicznych w ramach realizacji projektu, oraz wsparcie procesu projektowania, modyfikacji, implementacji, testowania i wdrożenia systemów, których modyfikacja, zakup i wdrożenie determinowała możliwość uruchomienia wszystkich e-Usług publicznych objętych projektem.

W kolejnej umowie DIRS nr 37 zawartej 20 października 2017 r. zamawiający określił m.in. dostawę i wdrożenie systemu cyfrowej rejestracji przebiegu rozpraw sądowych w sądach powszechnych, w tym instalację, konfigurację urządzeń technicznych, oprogramowania, wdrożenie i produkcyjne uruchomienie systemu, wykonanie i aktualizację dokumentacji technicznej, przeszkolenie personelu, świadczenie usług serwisu i wsparcia technicznego, czy też modyfikacji oprogramowania i udzielenie gwarancji. Każda z podpisanych w ramach projektu

²¹ W Zespole projektowym funkcję Kierownika Projektu przez cały II Etap Projektu pełniła ta sama osoba zatrudniona w Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu na stanowisku Kierownika Działu Finansowego ds. Zintegrowanego Systemu Rachunkowości i Kadr (ZSRK).

²² Dwie osoby zajmujące się: (1) rejestracją spraw cywilnych i (2) rejestracją spraw dotyczących wykroczeń i spraw karnych.

²³ Pierwszy z nich dotyczył powołania ośmiu osób do projektu, drugi odwoływał cztery osoby i powoływał trzy, ostatni z nich dotyczył odwołania 14 i powołania w ich miejsce 32 osób.

umów zawierała załącznik wskazujący personalnie osoby które w ramach zewnętrznej usługi będą uczestniczyć w projekcie. Pracownikom firm zewnętrznych udzielano na wniosek dostęp do portalu wymiany dokumentów (Sharepoint), do portalu Jira (testy), do systemu HPSM (rejestracja zgłoszeń związanych z utrzymaniem) oraz do VPN dającego dostęp do wyżej wymienionych systemów umieszczonych w sieci WAN Ministerstwa Sprawiedliwości. W trakcie audytów bezpieczeństwa udzielano audytorom szerszego dostępu do systemów wchodzących w skład e-Protokołu oraz sieci LAN i WAN.

Prace wykonywane przez pracowników zewnętrznych były nadzorowane przez wyznaczonych w strukturze członków Zespołu Projektowego bądź pracowników poszczególnych jednostek sądów, a zasady organizacji zlecenia i rozliczania tych usług zapisane w poszczególnych umowach zawieranych z wykonawcami wyłonionymi w kolejnych postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych.

W okresie pomiędzy poszczególnymi umowami zawartymi z firmami zewnętrznymi, wyznaczającymi ciągłość utrzymania projektu, jak wynika z analizy przedstawionych NIK dokumentów, występowały błędy krytyczne. Błędy te naprawiane były przez pracowników poszczególnych sądów, bądź ich naprawa była zlecana do podmiotów zewnętrznych w przypadkach braku możliwości rozwiązania problemów przez pracowników sądów. Koszty wyeliminowania w przypadku zlecenia zewnętrznego pokrywane były przez jednostkę sądu zlecającą naprawę. Kierownik Projektu nie dysponował szczegółowym zestawieniem błędów wpływających na ciągłość projektu, jednakże z przekazanych dokumentów wynika, iż napotkane krytyczne problemy były zgłaszane mailowo lub telefonicznie do DIRS. Ryzyka związane z wygasaniem umów na usługi serwisu i wsparcia użytkowników oraz braku przygotowań kolejnych postępowań o udzielenie zamówień publicznych, które miały bezpośredni wpływ na ciągłość projektu e-Protokół były przekazywane w raportach wewnętrznych. Ryzyka te po raz pierwszy pojawiły się i zostały omówione na agendzie posiedzenia Komitetu Sterującego 8 listopada 2016 r.

(akta kontroli Tom II str. 156-181; 416-604)

Za organizację, nadzór i przeprowadzenie szkoleń odpowiadał Zespół do Spraw Promocji i Szkoleń działający w ramach Zespołu Projektowego. Prowadzone były szkolenia użytkowników systemu (sędziów, asystentów sędziów i urzędników sądowych zatrudnionych w sądach rejonowych apelacji gdańskiej, białostockiej, warszawskiej, łódzkiej i krakowskiej) w oparciu o przygotowaną przez zespół koncepcję przeszkolono łącznie 14,3 tys. osób. Szkolenia sędziów, asystentów sędziów i protokolantów z zakresu systemu służącego do nagrywania posiedzeń sądowych organizowali i prowadzili również sędziowie pełnomocnicy.

(akta kontroli Tom II str. 158-204)

Na etapie analizy i prac legislacyjnych związanych z e-Protokołem został zidentyfikowany katalog aktów prawnych podlegających zmianie, uchyleniu lub przyjęciu w związku z wdrażaniem systemów teleinformatycznych e-Protokół.

Projekty zmian zidentyfikowanych przepisów zostały przygotowane w latach 2010-2011 przez Zespół ds. Informatyzacji Postępowań Sądowych przy Departamencie Sądów Powszechnych Ministerstwa Sprawiedliwości oraz przez Zespół Analityczno-Prawny ds. Realizacji Systemu Rejestracji Przebiegu Rozpraw Sądowych w postępowaniach cywilnych w sądach powszechnych przy Departamencie Sądów Powszechnych Ministerstwa Sprawiedliwości (od sierpnia 2011 r.).

14 stycznia 2010 r., zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości, przy Departamencie Sądów Powszechnych Ministerstwa Sprawiedliwości został powołany Zespół

ds. Informatyzacji Postępowania Sądowych. Celem prac Zespołu było opracowanie koncepcji informatyzacji postępowań sądowych oraz przygotowanie założeń projektów aktów prawnych dotyczących informatyzacji postępowań sądowych.

W związku z wdrożeniem e-Protokołu w zakresie możliwości rejestracji rozpraw sądowych, obsługi procesu transkrypcji oraz udostępniania danych na Portalu Informacyjnym, a także na potrzeby realizacji przesłuchania na odległość oraz świadczenia usługi rozprawy odmiejscowionej zostały zmienione następujące akty prawne:

- (1) Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego²⁴ poprzez: (1) ustawę z dnia 29 kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego²⁵; (2) ustawę z dnia 29 sierpnia 2014 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych²⁶; (3) ustawę z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, Ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw²⁷; oraz (4) ustawę z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw²⁸.
- (2) Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia²⁹ poprzez: (1) ustawę z dnia 4 kwietnia 2014 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia³⁰; oraz (2) ustawę z dnia 11 marca o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw³¹.
- (3) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego³² poprzez ustawę z dnia 11 marca o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw³³.
- (4) Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. Regulamin Urzędowania Sądów Powszechnych.^{34,35}
- (5) Zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 grudnia 2003 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej.^{36,37}
- (6) Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 marca 2014 r. w sprawie przechowywania akt sądowych oraz ich przekazywania do archiwów państwowych lub do zniszczenia.³⁸

²⁴ Dz.U. z 2019 r. poz. 1460 ze zm.

²⁵ Dz.U. Nr 108, poz. 684

²⁶ Dz.U. poz. 1296

²⁷ Dz.U. poz. 1311 ze zm.

²⁸ Dz.U. poz. 1496

²⁹ Dz.U. z 2019 r. poz. 1120 ze zm.

³⁰ Dz.U. poz. 579

³¹ Dz.U. poz. 437

³² Dz.U. z 2016 r. poz. 1749 ze zm.

³³ Dz.U. poz. 437

³⁴ Dz.U. z 2014 r., poz. 259

³⁵ Nieobowiązujące, aczkolwiek w kolejnych wersja Regulaminu Urzędowania Sądów Powszechnych (w tym również w obecnie obowiązującym z dnia 18 czerwca 2019 r.) regulacje przyjęte w nowelizacji z 2012 r. były recypowane praktycznie w brzmieniu pierwotnym. Zmiany wprowadzono Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 września 2012 r. w sprawie zmiany Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. Regulamin Urzędowania Sądów Powszechnych (Dz.U. poz. 1070).

³⁶ Dz.Urz. MS Nr 5, poz. 22 ze zm.

³⁷ Nieobowiązujące, aczkolwiek w obecnie Zarządzeniu z 19 czerwca 2019 r. regulacje przyjęte w nowelizacji z 2012 r. były recypowane praktycznie w brzmieniu pierwotnym. Zmiany wprowadzono Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 września 2012 r. o zmianie Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 grudnia 2003 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej (Dz.Urz. MS poz. 157).

W związku z wdrożeniem systemu e-Protokół w zakresie możliwości rejestracji rozpraw sądowych, obsługi procesu transkrypcji oraz udostępniania danych na Portalu Informacyjnym, a także na potrzeby realizacji przesłuchania na odległość oraz świadczenia usługi rozprawy odmiejscowionej zostały wydane następujące akty prawne: (1) Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 sierpnia 2011 r. w sprawie zapisu dźwięku albo obrazu i dźwięku z przebiegu posiedzenia jawnego³⁹ - obecnie nieobowiązujące; oraz (2) Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 marca 2015 r. w sprawie zapisu dźwięku albo obrazu i dźwięku z przebiegu posiedzenia jawnego.⁴⁰

W związku z wdrożeniem systemu e-Protokół na etapie prac wdrożeniowych nie zostały uchylone żadne akty prawne.

(akta kontroli Tom II str. 1-7)

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Badany szczegółowo projekt e-Protokół realizowany, w sądach powszechnych, z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu przebiegał z opóźnieniami. Opóźnienia te należy uznać za dopuszczalne zważywszy na rozmiar i złożoność projektu. Działania podejmowane przez pracowników Sądu w ramach stawianych im zadań były celowe i przyczyniły się do realizacji Projektu.

Do zarządzania Projektem wykorzystywano wyspecjalizowane narzędzia oraz określono rozbudowany system sprawozdawczości. Złożoność projektu, decentralizacja jego kierowania w połączeniu z rozbudowaną sprawozdawczością powodowały przypadki braku ścisłej dyscypliny w przepływie informacji.

Zarządzanie Projektem na poziomie Sądu skupione było na technicznej, organizacyjnej i finansowej realizacji zawartych umów w mniejszym stopniu odnosząc się do pełnej informatyzacji sądów powszechnych, stworzeniu warunków we wszystkich sądach powszechnych do wywiązywania się z zapisów ustaw np. w zakresie rejestracji rozpraw czy racjonalnego wykorzystania implementowanych funkcjonalności.

Podczas realizacji Projektu przyjęto narzucone mierniki nie rozbudowując ich o mierniki, które pozwalałyby w sposób bezpośredni oceniać efekty informatyzacji.

Deklarowane i realizowane działania ujmowano w prowadzonej dokumentacji projektowej.

Na poziomie Sądu wskazane osoby uczestniczyły w powołanych przez Ministra Sprawiedliwości zespołach projektowych. Zmiany w ich składzie dokonywane były zgodnie z procedurami i były wynikami potrzeb losowych oraz analiz wynikających z realizacji projektu.

Przyjęty model realizacji Projektu charakteryzował się dużą skalą zadań zleczanych podmiotom zewnętrznym. Złożoność Projektu wymuszała równoległą realizację wielu złożonych zadań przez różnych podwykonawców. Pracownicy Sądu zaangażowani w Projekt wyegzekwowali realizację zadań zleczonych. W części z nich reprezentując interes Zleceniodawcy podejmowali wymagane decyzje lub stosowali kary umowne. Ustalenia kontroli wskazały nieprawidłowości⁴¹, które

³⁸ Dz.U. z 2014 r. poz. 991 ze zm. Zmiany wprowadzono Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 grudnia 2011 r. zmieniające Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 marca 2014 r. w sprawie przechowywania akt sądowych oraz ich przekazywania do archiwów państwowych lub do zniszczenia (Dz.U. Nr 274, poz. 1623).

³⁹ Dz.U. Nr 175, poz. 1046 ze zm.

⁴⁰ Dz.U. poz. 359 ze zm.

⁴¹ Patrz Obszar 2 Wydatkowanie środków finansowych w ramach projektów.

uwzględniając charakter Projektu Izba uznaje za nie mające zasadniczego wpływu na realizację projektu.

W ramach Projektu wdrożono system szkoleń użytkowników.

Systemy e-Protokół, EPO oraz SLPS zostały w Sądzie wdrożone, przy czym wdrożenie e-Protokół oraz EPO odbyło się przed okresem objętym kontrolą. W Sądzie stosowano zasady określające wykorzystanie i sposób obsługi nowych narzędzi informatycznych wynikające z aktów powszechnie obowiązujących, wyznaczono pracowników do obsługi nowo wdrożonych aplikacji, których przeszkolono i poinformowano o sposobach zgłaszania pojawiających się problemów i usterek podczas ich użytkowania.

Sąd miał ograniczony wpływ na sposób wdrożenia SLPS i EPO. Niemniej właściwie przygotowano się do rozpoczęcia pracy z ich wykorzystaniem. Stosowano się do postanowień i wytycznych w tym zakresie, zapewniając przeszkolenie pracowników Sądu i nadanie im niezbędnych uprawnień do pracy w ww. systemach. Ponadto w przypadku EPO Prezes SA wydał dwa zarządzenia regulujące sposób postępowania z korespondencją przy użyciu tego systemu a w procesie wdrażania SLPS realizowano instrukcje i wytyczne opracowane przez MS.

OBSZAR

2. Wydatkowanie środków finansowych w ramach projektów

Opis stanu faktycznego

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, w ramach realizacji projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sprawach cywilnych i wykroczeniowych”⁴² Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020 (dalej: Projekt POPC⁴³), był płatnikiem umów zawartych przez Ministerstwo Sprawiedliwości z wykonawcami⁴⁴, tj.:

1. DIRS nr 54 z 23 listopada 2016 r. na wsparcie w realizacji Projektu POPC (tj.: wykonania audytu bezpieczeństwa; wsparcia merytorycznego udzielania zamówień publicznych; wsparcie procesu projektowania, modyfikacji, implementacji, testowania i wdrożenia systemów, których modyfikacja, zakup i wdrożenie determinowało możliwość uruchomienia wszystkich e-Usług publicznych objętych Projektem POPC) (dalej: Umowa DIRS nr 54), wartość umowy nieprzekraczająca 2.432.281,70 zł, na podstawie której wypłacono 2.430.698,69 zł⁴⁵;
2. DIRS nr 21 z 11 maja 2017 r. na dostawę ulotek, plakatów promocyjnych, tablic informacyjnych oraz materiałów – artykułów promocyjnych wraz z opracowaniem ich projektu i wykonaniem (dalej: Umowa DIRS nr 21), wartość umowy nieprzekraczająca 228.613,82 zł, na podstawie której wypłacono wykonawcy kwotę 237.464,72 zł⁴⁶;
3. DIRS nr 37 z 20 października 2017 r. na dostawę i wdrożenie Systemu cyfrowej rejestracji przebiegu rozpraw sądowych w sądach powszechnych

⁴² POPC.02.01.00-00-038/15 w ramach 2 osi priorytetowej „E-administracja i otwarty rząd”.

⁴³ Określany również jako „II Etap” Projektu.

⁴⁴ Na podstawie zgody Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 października 2017 r., wyznaczono Sąd Apelacyjny we Wrocławiu płatnikiem umów związanych z realizacją Projektu (zawartych przez Ministerstwo Sprawiedliwości).

⁴⁵ Na podstawie umowy DIRS NR 54 Ministerstwo Sprawiedliwości wypłaciło za zrealizowanie zleceń (równowartość 2.920 roboczogodzin) kwotę 420.217,20 zł

⁴⁶ W wyniku nieterminowej realizacji umowy, naliczono wykonawcy karę umowną w wysokości 45.000 zł, o którą pomniejszono wynagrodzenie. Wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieście (sygn. akt VI C 656/18) obniżył wysokość kar umownych do 1.000 zł i obciążył Ministerstwo Sprawiedliwości odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwoty 44.000 zł od dnia 26 marca 2018 r. do dnia zapłaty jak również kwotę 5.998,50 zł tytułem zwrotu części kosztów procesu. Zgodnie z okazanym przelewem tytułem Wyroku Ministerstwo Sprawiedliwości dokonało przelewu kwoty 53.850,90 zł (w tym odsetki w wysokości 3.852,40 zł).

(dalej: Umowa DIRS nr 37), wartość umowy nieprzekraczająca 137.805.711,72 zł, na podstawie której wydatkowano kwotę 113.448.414,34 zł.

Ponadto Sąd zawarł w ramach realizacji Projektu POPC następujące umowy:

4. nr 9/2018/A z 19 lutego 2018r. na usługę przeprowadzenia badań społecznych i diagnozy postaw obywateli wobec Produktów Projektu POPC (dalej: Umowa nr 9/2018/A), wartość umowy nieprzekraczająca 277.729,08 zł, wydatkowano kwotę tożsamą;
5. nr 13/2018/A z 13 lutego 2018 r. na modyfikację, instalację, konfigurację i wdrożenie Systemu Cyfrowej Rejestracji Rozpraw (RECourt, RCS, CRCS) w sądach powszechnych na potrzeby Projektu POPC (dalej: Umowa nr 13/2018/A), wartość umowy nieprzekraczająca 8.823.529,41 zł, na podstawie której wydatkowano kwotę 1.042.941,17 zł;
6. nr 16/2018/A z 5 marca 2018 r. na modyfikację i utrzymanie Portalu Informacyjnego Sądów Powszechnych na potrzeby Projektu POPC (dalej: Umowa nr 16/2018/A), wartość umowy nieprzekraczająca 10.922.441,80 zł, na podstawie której wydatkowano kwotę 4.273.504,94 zł;
7. nr 26/2018/A z 11 kwietnia 2018 r. na dostawę, instalację, konfigurację i wdrażanie systemu automatycznej transkrypcji przy wykorzystaniu systemu ARM (Automatycznego Rozpoznawania Mowy) oraz zarządzanie procesem transkrypcji zapisów cyfrowych z przebiegu rozpraw w sądach powszechnych (dalej: Umowa nr 26/2018/A), wartość umowy nie przekraczająca 11.048.752,39 zł, na podstawie której wydatkowano kwotę 6.307.732,74 zł;
8. nr 30/2018/A z 9 maja 2018 r. na szkolenie użytkowników na potrzeby Projektu POPC (dalej: Umowa nr 30/2018/A), wartość umowy 2.485.000 zł, wydatkowano kwotę tożsamą. Po przeprowadzonych negocjacjach z wykonawcą, zawarto w dniu 20 listopada 2018 r., na podstawie art.67 ust.1 pkt 6 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (dalej: Pzp), umowę na szkolenia dodatkowe (nr 87/2018/A), wartość umowy nie przekraczająca 268.125 zł, na podstawie której wydatkowano 262.275 zł;
9. nr 47/2018/A z 16 sierpnia 2018 r. na kompleksową obsługę oraz organizację jednej konferencji w Warszawie w dniach 26-27 września 2018 r. w ramach Projektu POPC (dalej: Umowa nr 30/2018/A), wartość umowy 98.475,00 zł, na podstawie której wydatkowano 92.135,00 zł.

W wyniku realizacji ww. umów wydatkowano łącznie⁴⁷ kwotę 130.857.895,68 zł.

(akta kontroli Tom IV str. 1-12;16-17; 20-24; Tom V str. 91-105)

W ramach projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sprawach cywilnych i wykroczeniowych”⁴⁸ Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020 koszty całkowite projektu wyniosły 132.495.629,46 zł⁴⁹, tj. 71,6% wielkości zaplanowanych (185.000.000 zł). Faktyczny koszt zakupu oprogramowania oraz infrastruktury był bowiem niższy niż zakładano⁵⁰, a wykonawców obciążono karami wynikającymi z umowy: nr DIRS NR 37 w wysokości 50.000 zł; nr 13/2018/A w łącznej wysokości

⁴⁷ Tj. przez Ministerstwo Sprawiedliwości i przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu.

⁴⁸ POPC.02.01.00-00-038/15 w ramach 2 osi priorytetowej „e-Administracja i otwarty rząd”.

⁴⁹ W tym, z: Budżetu Państwa 20.46. 004,82 zł (15,4%); z UE 112.031.624,64 zł (85,6%).

⁵⁰ Nie skorzystano również z przewidzianej w POPC rezerwy finansowej w wysokości 8.572.150 zł.

17.646.250 zł; nr 16/2018/A w wysokości 7.000 zł⁵¹. W ramach wydatków poniesionych w ramach Projektu sfinansowano:

- zakup środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych (sprzęt i oprogramowanie) łącznie 124.389.503,21 zł;
- usługi zewnętrzne (w tym usługi instalacji systemu oraz usługi wspomagające realizację Projektu) łącznie 2.430.698,69 zł;
- usługi szkoleniowe łącznie 3.168.089,98 zł;
- wynagrodzenia (pracowników wykonujących czynności związane z realizacją Projektu) łącznie 1.953.859,69 zł;
- promocję 451.637,89 zł⁵².

Wydatki poniesione w ramach realizacji Projektu POPC były uzasadnione i mieściły się w kosztorysie projektu.

(akta kontroli Tom IV str. 1-12)

Na łączne koszty projektu w wysokości 132.495.629,46 zł, składały się koszty bezpośrednie w kwocie 131.145.979,40 zł oraz koszty pośrednie 1.349.650,06 zł, z których Sąd poniósł odpowiednio 130.031.369,23 zł (99,1%) i 1.045.131,77 zł (77,4%).

Szczegółowym badaniem objęto realizację sześciu umów⁵³ zawartych na łączną kwotę 173.517.717,02 zł, z której faktycznie wydatkowano 125.334.868,20 zł (tj. 95,8% dziewięciu ww. umów).

Ad. 3. Przedmiotem umowy DIRS nr 37 była dostawa i wdrożenie Systemu cyfrowej rejestracji przebiegu rozpraw sądowych w sądach powszechnych⁵⁴, poprzez dostawę, instalację, konfigurację, wdrożenie oraz uruchomienie Systemu w salach rozpraw sądów powszechnych, w tym:

- a) wykonanie i uzgodnienie z Użytkownikami końcowymi⁵⁵ projektu, dostosowującego rozmieszczenie poszczególnych urządzeń (jednostki centralnej systemu rejestracji; terminalu wideokonferencyjnego; komputerów; mikrofonów stacjonarnych i ruchomych; monitora wielkoformatowego; kamery kolorowej; głównej; na świadka; systemu nagłośnienia sali (wzmacniacza audio, głośniki); systemu przywoływania stron (syntezatora, głośników)⁵⁶, w tym uszczegółowienie ich liczby, dla każdej z 1.300 sal rozpraw;
- b) dostawa sprzętu i konfiguracja urządzeń technicznych na potrzeby wdrożenia i uruchomienia Systemu w salach rozpraw, tj. infrastruktury do przechowywania i zarządzania nagraniami w 142 sądach⁵⁷ oraz infrastruktury udostępnienia

⁵¹ Wynagrodzenie Wykonawcy pomniejszono o kary umowne w wysokości 7.000 zł (umowa 16/2018/A), 50.000 zł (umowa DIRS nr 37), 3.817.003,62 zł (umowa 16/2018/A).

⁵² W ramach umowy nr DIRS NR 21 z dnia 30 maja 2017 r. Ministerstwo Sprawiedliwości, jako materiał promocyjny wskazało 2.000 powerbank'ów, których zakup (na łączną kwotę 101.840,00 zł) w wyniku kontroli przeprowadzonej przez Instytucję Pośredniczącą (Centrum Projektów Polska Cyfrowa) w dniach 18-22 czerwca 2018 r., uznano za wydatki niekwalifikowalne Projektu.

⁵³ Umowy: DIRS nr 54, DIRS nr 37, 13/2018/A, 16/2018/A, 26/2018A, 30/2018/A.

⁵⁴ Infrastruktury technicznej oraz oprogramowania niezbędnego do realizacji procesu rejestracji: rozpraw sądowych; zarządzanie nagraniami; udostępniania i przechowywania nagrań e-Protokołu, w tym w szczególności oprogramowania ReCourt.

⁵⁵ Jednostki sądów powszechnych, tj. sądów rejonowych i okręgowych uwzględnionych w Projekcie POPC.

⁵⁶ Ponadto salę rozpraw wyposażano w: zasilacz awaryjny UPS; szafkę dla zestawu urządzeń; przełącznik sieciowy LAN; stację do odczytu dowodu elektronicznego.

⁵⁷ Nie występujący w sali rozpraw zestaw każdorazowo obejmujący: dwa serwery; macierz dyskową; bibliotekę taśmową; dwa przełączniki sieciowe (zdalne); zasilacz awaryjny UPS; szafa RACK; oprogramowanie do wykonywania kopii bezpieczeństwa.

nagrań obejmującej łącznie 557 komputerów i 3.445 słuchawek z mikrofonem⁵⁸;

- c) dostawę, instalację i konfigurację infrastruktury podpisu elektronicznego (tj. 3.454 kart procesorowych wraz z oprogramowaniem klienckim pozwalającym na podpisywanie dokumentów elektronicznych i weryfikację wytworzonego podpisu i 1.498 czytników kart);
- d) instalację i konfigurację Oprogramowania⁵⁹ przekazanego przez Sąd;
- e) wdrożenie i produkcyjne uruchomienie Systemu;
- f) przeszkolenie personelu technicznego, tj. przeprowadzenie dwóch spotkań informacyjnych⁶⁰ dla personelu technicznego (z sądów objętych Projektem POPC) oraz pięć dwudniowych szkoleń dla administratorów, personelu technicznego (z sądów objętych Projektem POPC); w szkoleniu uczestniczyło 309 osób;
- g) sporządzenie Dokumentacji Systemu⁶¹.

Protokoły odbioru sprzętu (dotyczy pkt b i c) zostały sporządzone i zaakceptowane przez przedstawicieli sądów w dniach od 14 lutego do 19 września 2018 r.

(akta kontroli Tom IV str. 1-12; 170-267)

W 268 protokołach odbioru⁶² (20,6% z 1.300 odebranych sal), przedstawiciel sądów wskazał, w adnotacji że „Podczas procedury odbioru test wykonano w połączeniu z instalacją nieprodukcyjną systemu ReCourt Services w wersji 1.5.3. Przeprowadzenie testu z produkcyjnym systemem RCS nie było możliwe ze względu na brak kompatybilności wdrożonej wersji aplikacji ReCourt 2.2. z zainstalowanym w sądzie systemem RCS 1.X.X Integracja i ponowne testy wdrażanych sal z produkcyjnym systemem ReCourtServices w wersji 1.5.3 zostanie wykonana przez Comarch w ramach Umowy nr 13/2018/A z dnia 28.02.2018 r. (po migracji do wersji 1.5.3.)”.

Dyrektor Sądu wyjaśnił, że ww. sytuacja występowała w salach rozpraw w sądach, w których wcześniej wdrożono system ReCourt oraz istniał system zarządzania w starszej wersji (umową DIRS nr 37 miała być dostarczona nowa wersja systemu cyfrowej rejestracji rozpraw). Dyrektor podał: „Źródłem tego problemu był brak wytycznych Ministerstwa Sprawiedliwości w zakresie utrzymania systemu w sądach. Po 2016 r. sądy utrzymywały system jedynie w zakresie sprzętu siłami własnymi. Wsparcie w zakresie oprogramowania rozpoczęło się wraz z zawarciem umowy nr 13/2018/A, co dało sądom możliwość aktualizacji RCS. Jedynym możliwym rozwiązaniem tej sytuacji było wyrażenie zgody na dokonanie przez sądy odbioru sal przy uwzględnieniu instancji testowej systemu RCS, w przypadku braku możliwości aktualizacji systemu produkcyjnego przez personel techniczny w sądach w terminach zbieżnym z harmonogramem realizacji umowy DIRS nr 37. (...) Wykonawca dostarczał instalację testową i na niej wykonywana była procedura testowa, co w pełni wyczerpywało zapisy umowy i umożliwiało odbiór wszystkich komponentów systemu. Przełączenie z systemu testowego na produkcyjny jest czynnością konfiguracyjną wykonywaną po stronie sądów.”

⁵⁸ Stanowiący wyposażenie sal (np. czytelni w Sądzie), w których udostępniano nagrania.

⁵⁹ Oprogramowanie: ReCourt; RCS, ReCourt Services.

⁶⁰ W dwóch spotkaniach w dniach 9 i 12 stycznia 2018 r. uczestniczyło 180 pracowników sądów objętych projektem.

⁶¹ Zbiór dokumentów zarządczych, analitycznych, projektowych i technicznych, użytkowych wymaganych załącznikiem nr 1 do umowy (Opisem Przedmiotu Zamówienia).

⁶² Dostawy, instalacji, konfiguracji urządzeń technicznych na potrzeby wdrożenia i uruchomienia Systemu w Sali rozpraw.

Przedmiotowej zgody Sąd udzielił Wykonawcy pismem z dnia 27 kwietnia 2018 r. Natomiast pismami z dnia 23 marca i 30 kwietnia 2018 r., dyrektor Sądu zwrócił się o dokonanie aktualizacji systemu zarządzania nagraniami RCS do wersji 1.5.3 oraz systemu rejestracji rozpraw ReCourt do wersji 1.15.1. Dyrektor Sądu wyjaśnił, że mimo wielokrotnych monitów, według systemu CRCS, ostatnie sądy dokonały przejścia na RCS 1.5.3 lub wyższy w III kwartale 2019 r.

(akta kontroli Tom IV str. 244-264; 308-344)

W § 7 ust. 1 umowy DIRS nr 37, wskazano iż przedmiot umowy zostanie odebrany przez Użytkownika Końcowego. Zgodnie z postanowieniami 3.3.2 pkt 11 i 12 Dokumentacji Inicjującej Projekt „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sądach powszechnych (sprawy cywilne i wykroczeniowe)”, za dokonanie odbioru produktu odpowiedzialny jest Kierownik Projektu Zamawiającego. W poszczególnych sądach odbioru dokonywali pracownicy tych sądów.

Dyrektor Sądu wyjaśnił, iż Kierownik Projektu zobowiązany był do zorganizowania sprawnego procesu odbiorowego, co zostało zrealizowane m.in. poprzez zapewnienie szkoleń dla informatyków w ramach Umowy nr 37 DIRS, czy też przygotowanie określonych procedur odbiorowych. Uwzględniając natomiast liczbę doposażonych sal rozpraw (1.300) nie było możliwości, aby Kierownik Projektu był osobiście obecny przy każdym odbiorze.

(akta kontroli Tom IV str. 170-210; Tom V str. 73-85)

W § 7 ust. 1 i 4 umowy DIRS nr 37 wskazano, że warunkiem dokonania odbioru przez Użytkownika Końcowego było przeprowadzenie z wynikiem pozytywnym testu dostarczonego rozwiązania obejmującego co najmniej: ustawienie profilu akustycznego odpowiedniego dla sali rozpraw; ustawienie poziomów czułości i przetestowania każdego z zamontowanych mikrofonów; wykonanie nagrania w trakcie którego powinno się odbyć opatrzenie nagrania podpisem elektronicznym oraz zakończenie rejestracji i przekazanie nagrania do repozytorium nagrań. Dyrektor Sądu przekazał do sądów objętych projektem informacje dotyczące realizacji odbioru przedmiotu umowy pismem z dnia 24 października 2017 r. wraz z umową i załącznikami.

Dyrektor poinformował, iż „Prawidłowość wykonania testu ustawienia profilu akustycznego oraz testu ustawienia poziomu czułości każdego z mikrofonów danej Sali użytkownik potwierdza empirycznie wykonując nagranie i dokonując jego odsłuchu. Procedura odbioru na rzeczywistym systemie była pokazywana pracownikom sądów w trakcie szkoleń”.

Szkolenia pracowników technicznych zostały zakończone z dniem 15 czerwca 2018 r., tj. po dokonaniu odbioru 645 z 1.300 sal objętych Projektem POPC.

Dyrektor wskazał, że w umowie DIRS nr 37, przewidziano dla pracowników technicznych spotkania informacyjne (przeznaczone do umówienia architektury systemu, tj. wszystkich komponentów systemu, schematów połączeń oraz procesu wykonania procesu projektu technicznego uwzględniającego umieszczenie urządzeń na sali rozpraw i jej akustykę) oraz szkolenia (na których uczestnicy dysponowali rzeczywistym złożonym na sali systemem cyfrowej rejestracji rozpraw (co umożliwiało pokaz całej procedury odbioru na działającym systemie), co umożliwiło właściwe przygotowanie personelu technicznego do odbioru..

(akta kontroli Tom IV str. 170-264; 308-334; Tom V str. 150-157)

Protokoły odbiorów częściowych przedmiotu umowy DIRS nr 37 sporządzono do dnia 17 września 2018 r. (włącznie), natomiast protokół odbioru końcowego sporządzono 25 stycznia 2019 r.

Dyrektor wyjaśnił, że „Długotrwały proces podpisywania protokołu końcowego był uwarunkowany wymianą korespondencji pomiędzy zespołami prawnymi DIRS oraz Wykonawcy, co do treści warunków licencyjnych”. W załączeniu przekazano pismo Wykonawcy do kierownika Projektu z 8 stycznia 2019 r. oraz pismo kierownika Projektu do DIRS z 15 stycznia 2019 r.

(akta kontroli Tom IV str. 244-245; 265-267; Tom V str. 66-72)

Zgodnie z postanowieniami §7 ust. 8 umowy DIRS nr 37, suma cen jednostkowych zawartych w zestawieniach ilościowo-wartościowych urządzeń miała być równa kwocie wskazanej w §11 ust. 1 lit. b umowy (tj. 112.862.877,90 zł). W przedmiotowej umowie, Opisie Przedmiotu Zamówienia, brak było informacji nt. akceptowalnego rodzaju urządzeń i sprzętu na potrzeby wdrożenia i uruchomienia Systemu w sali rozpraw wraz z jego wartością jednostkową.

Dyrektor wyjaśnił, że „Zakres przedmiotowy poszczególnych elementów został określony w załączniku nr 1 Opis przedmiotu zamówienia. Wartość dostaw sprzętu (całość dla 1.300 sal rozpraw z pozostałą infrastrukturą) została określona zgodnie z § 11 ust. 1 lit. b umowy. (...) W umowie nie określono cen jednostkowych poszczególnych komponentów. Osoba wyznaczona w sądzie do podpisania protokołu odbioru zatwierdzała odbiór sprzętu. Wykaz sprzętu wraz z zestawieniem ilościowo-wartościowym stanowił załącznik do tego protokołu”.

(akta kontroli Tom IV str. 170-210; 308-334)

W zestawieniach ilościowo-wartościowych odbieranego sprzętu podczas etapów IIa, IIb i IIc umowy DIRS nr 37, stwierdzono dla tożsamego sprzętu⁶³, zawyżenie jego wartości, tj. 240,99 zł (w 50 lokalizacjach wyposażonych w ramach etapu IIc) zamiast 156,76 zł⁶⁴. W cenie 240,99 zł rozliczono 2.062 szt. ww. sprzętu, co stanowiło łączne zawyżenie rozliczenia o kwotę 173.682,26 zł.

Dyrektor wyjaśnił, że: „(...) określenie wartości przyjmowanego przez sądy powszechne sprzętu pozostawało zagadnieniem pomiędzy wykonawcą a danym sądem powszechnym, a rozbieżności wynikają z różnej treści informacji w zakresie wartości sprzętu dostarczanej przez Wykonawcę, który w ramach wykonywania umowy podlegał rozliczeniu w zakresie realizacji danego etapu (...) nie zaś wartości dostarczonego sprzętu, która została ustalona ogólnie jako wartość instalacji sprzętu tworzącego jako całość wyposażenie Sali rozpraw w system umożliwiający rejestrację obrazu i dźwięku (...) Sąd nie określał wartości sprzętu i nie posiadał wpływu na dokonywane przez Wykonawcę i sądy objęte wdrożeniem, ustalenia.”

(akta kontroli Tom IV str. 170-210; 246-264; Tom V str. 150-157)

Ad 5. Przedmiotem umowy 13/2018/A było m.in.: (a) zaprojektowanie oraz zmodyfikowanie Systemu⁶⁵ w celu wdrożenia przez Zamawiającego e-Usług⁶⁶, (b) dostawa, instalacja, wdrożenie oraz uruchomienie Systemu w salach sądowych sądów powszechnych⁶⁷, przeszkolenie personelu technicznego (w ramach szkoleń stacjonarnych przeszkolono 342 osoby, e-learningowych 1.430 osób)

⁶³ Pozycja 3 protokołów odbioru wg przedmiotu odbioru dostawy, instalacji i konfiguracji 1. Urządzeń technicznych w Sali rozpraw - mikrofon stacjonarny LECHPOL AZUSA CM-01.

⁶⁴ Dla pozostałych sal rozliczanych w ramach etapu IIa, IIb i 23 lokalizacji etapu IIc.

⁶⁵ Wchodzącego w skład cyfrowej rejestracji przebiegu rozpraw sądowych: (1) Oprogramowanie RECourt, (2) oprogramowanie RCS, RCS, RECourt Services; (3) Central RECourt Services; CRCS; (4) RECourt Player.

⁶⁶ (1) przeprowadzenie rozprawy odniesionej; (2) streamingu posiedzenia on-line; (3) wirtualizacji wideokonferencji poprzez wdrożenie mechanizmów; (4) wnioskowania o przeprowadzenie rozprawy odniesionej w ramach Portalu Informacyjnego; (5) wnioskowania o streaming posiedzenia on-line w ramach Portalu Informacyjnego; (6) wnioskowania o automatyczną transkrypcję e-Protokołu.

⁶⁷ Wdrożenie i produkcyjne uruchomienie Systemu w Centrali; modernizację Oprogramowania w salach, w których System już funkcjonował.

i użytkowników końcowych (w ramach szkoleń e-learningowych przeszkolono: 8.548 sędziów i asystentów; 4.348 pracowników sądów, gdzie funkcjonował e-Protokół w zakresie nowych funkcjonalności, 20.867 pozostałych pracowników sądów). Z uwagi na nieterminową realizację umowy, wynagrodzenie wykonawcy pomniejszono o kary umowne w łącznej wysokości 3.817.003,62 zł.

(akta kontroli Tom IV str. 49-67; Tom V str. 73-85)

Przyjęto, rozliczono i zapłacono za 77 szkoleń przeprowadzonych na podstawie umowy 30/2018/A i 87/2018/A, w których uczestników było więcej niż 12 osób – wielkość dopuszczalną postanowieniami pkt 4.6.1 Opisu Przedmiotu Zamówienia (zał. Nr 1 do ww. umów), tj.: 13 uczestników przeszkolono na 41 szkoleniach⁶⁸; 14 na 14 szkoleniach⁶⁹; 15 na 12 szkoleniach⁷⁰; 16 na sześciu szkoleniach⁷¹; 17 na dwóch szkoleniach⁷² 18 i 24 osoby po jednym szkoleniu⁷³. Według postanowień pkt 5.1 Opisu Przedmiotu Zamówienia (dla ww. umów), możliwy był odbiór szkolenia przeprowadzonego zgodnie z wymaganiami określonymi w sekcjach 4.61 Opisu Przedmiotu Zamówienia.

Dyrektor wskazał, że przekroczenia dopuszczalnej liczby osób w szkoleniach związane było z: naturalną fluktuacją uczestników (m.in. urlopy); organizacją pracy w wydziałach; niedopuszczeniem do przeprowadzenia szkoleń dla grupy jedno bądź dwuosobowej (ze względu na racjonalność i ekonomię⁷⁴); brak możliwości rozdzielenia grupy na dwa lub więcej terminów⁷⁵. Dyrektor podał, że: (...) Kontrolowany jak i Wykonawca mieli ograniczone możliwości decyzyjne w zakresie wewnątrz sądowej organizacji szkoleń, a w wielu wypadkach sądy zwracały się z prośbą o możliwość uczestniczenia w szkoleniu większej liczby osób na względy organizacyjne i kadrowe. (...) średnia liczba osób w grupach (...) dla umowy 30/2018/A wyniosła 9,72 osoby, a (...) umowy 87/2018/A -11,11 (...). Wg Dyrektora, sytuacje nie spowodowały po stronie Wykonawcy zysku w postaci przeprowadzenia mniejszej liczby szkoleń (przy maksymalnie, 12 uczestnikach) odpowiednio wg umów 629 i 68, a Wykonawca przeprowadził 776 i 73 szkolenia. Dyrektor wyjaśnił że: „(...) Kontrolowany zapewnił w ramach treści umowy oraz OPZ, minimalne standardy kierując się dobrem uczestników szkolenia, którzy mogli być narażeni na brak komfortu oraz brak odpowiedniej jakości szkolenia przeprowadzonego w zbyt licznej grupie odbiorców. (...) [Przekroczenie liczby uczestników ze względów organizacyjnych sądu] nie naruszyło celu szkoleń oraz nie wywołało niekorzystnych skutków wobec uczestników (...), rozszerzenie grupy uczestników nie stanowiło standardu i nie spowodowało szkody po stronie Skarbu Państwa.”

(akta kontroli Tom IV str. 380-418; 481-493; Tom V str. 101-148)

Ad. 6. Przedmiotem umowy nr 16/2018/A była modyfikacja, dostawa i wdrożenie oraz utrzymanie Portalu Informacyjnego, jak i wykonanie szkoleń stacjonarnych⁷⁶ i e-learningowych dla obywateli, które odebrano według treści protokołów odbioru w dniu 15 listopada 2018 r. W wyniku realizacji umowy, miały być wdrożone e-Usługi

⁶⁸ Nr: 62, 65, 77, 98, 119, 130, 195, 204, 207, 246, 262, 339, 396, 409, 421, 435, 437, 457, 460, 464, 476, 477, 487, 518, 559, 594, 595, 598, 638, 644, 658, 675, 679, 680, 684, 695, 714, 759 i 799. W ramach umowy 87/2018/A dla szkoleń nr 48 i 67.

⁶⁹ Nr. 5, 131, 250, 352, 354, 404, 512, 525, 542, 720, 731 i 736. W ramach umowy 87/2018/A dla szkoleń nr: 51 i 55.

⁷⁰ Nr: 105, 328, 440, 614, 668, 721 i 796. W ramach umowy 87/2018/A dla szkoleń nr: 6, 11, 14, 34 i 46.

⁷¹ Nr: 337, 430, 555 i 770. W ramach umowy 87/2018/A dla szkoleń nr: 23 i 36.

⁷² W ramach umowy 87/2018/A dla szkoleń nr 58 i 66.

⁷³ Nr 771. W ramach umowy 87/2018/A nr 35 – 18 osób.

⁷⁴ W 65 stwierdzonych przypadkach, przekroczenie liczebności uczestników występowały w sądach, w których przeprowadzono więcej niż jedno szkolenie.

⁷⁵ W dziewięciu stwierdzonych przypadkach, szkolenia przeprowadzono w danej lokalizacji tylko raz.

⁷⁶ W wyniku których przeszkolono 4 administratorów.

w zakresie: wnioskowania o wprowadzenie rozprawy odmiejscowionej; wnioskowania o strumieniowanie⁷⁷ posiedzenia on-line i strumieniowania posiedzenia; wnioskowania o automatyczną transkrypcję nagrań z rozprawy i udostępnienie transkrypcji; wnioskowanie o udostępnienie i udostępnianie protokołu elektronicznego; wnioskowanie o dostęp do nagrań i akt w czytelni sądu; składowania udostępnianych na portalu danych⁷⁸. Wystąpiły opóźnienia w wykonaniu prac w ramach modyfikacji, dostawy, wdrożenia i utrzymania oprogramowania RECourt, RCS, RECourt Services, Central RECourt Services, CRCS, RECourt Player, co miało wpływ na niepełne uruchomienie oprogramowania, jak i nieudostępnienie interfejsów Wykonawcy. Z uwagi na wystąpienie opóźnienia, z winy Zamawiającego, nie było podstaw do naliczenia kar umownych. Protokół odbioru końcowego umowy 16/2018/A sporządzono 15 listopada 2018 r., zamiast 31 sierpnia 2018 r.

Dyrektor poinformował, że: „(...) szkolenia e-learningowe zostały udostępnione na platformie szkoleniowej dla obywateli (...) na [17 lutego 2020 r.] (...) żaden obywatel nie skorzystał ze szkolenia. Sąd planuje zorganizowanie kampanii informacyjnej promującej wskazane szkolenia e-learningowe dla obywateli”.

(akta kontroli Tom IV str. 80-114; Tom V str. 73-85)

Ad 7. Przedmiotem umowy nr 26/2018/A było zaprojektowanie, dostawa, instalacja, konfiguracja i wdrożenie systemu automatycznej transkrypcji mowy przy wykorzystaniu systemu ARM (Automatyczne Rozpoznawanie Mowy) oraz zarządzanie procesem transkrypcji zapisów cyfrowych z przebiegu rozpraw w sądach powszechnych, w celu zapewnienia możliwości realizacji e-Usługi w zakresie automatycznej transkrypcji mowy na tekst. Ponadto przewidziano przeszkolenie e-learningowe (dla: pracowników sądów obsługujących Centralny Portal Transkrypcyjny; sędziów i asystentów; pracowników technicznych) i stacjonarne (sześć szkoleń dla łącznie 22 administratorów w dniach 4-9 października 2018 r. oraz 33 szkolenia dla łącznie 224 transkrybentów i osoby kierujące zespołem transkrybentów w dniach od 1 do 22 października 2018 r.). Przy realizacji umowy nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli Tom IV str. 307; 335-372)

Ad 8. Przedmiotem umowy nr 30/2018/A było przygotowanie oraz zorganizowanie Szkolenia użytkowników na potrzeby projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sądach powszechnych (sprawy cywilne i wykroczeniowe)” przeprowadzonego w formie stacjonarnej (w wyniku których w okresie od 25 czerwca do 31 października 2018 r. łącznie przeszkolono 7.544 pracowników sądów) oraz e-learningowej. Dyrektor poinformował, że liczba użytkowników, którzy nabyli uprawnienia w wyniku szkolenia: e-Protokół „Postępowania w sprawach cywilnych” wyniosła 1.806 osób; e-Protokół „Postępowania w sprawach o wykroczenia” - 965 osób.

Dodatkowo na podstawie umowy 87/2018/A (dodatkowej do umowy 30/2018/A) przeszkolono 807 pracowników.

(akta kontroli Tom IV str. 380-418; 501-513; Tom V str. 91-105)

Zakres przedmiotowy umów DIRS nr 54, DIRS nr 21, 9/2018/A, 47/2018/A wynikał z harmonogramu Projektu POPC, i nie dotyczył wdrożenia aplikacji informatycznych.

⁷⁷ Rozwiązanie techniczne polegające na tym, że treści multimedialne nie są odtwarzane z pamięci komputera użytkownika, a pobierane (przelewane) na bieżąco z zasobów innego komputera (lub komputerów) w sieci, który udostępnia strumień danych. Dzięki temu, że multimedia są strumieniowane, odbiorca nie musi przechowywać ich na komputerze, a twórcy mogą łatwo współdzielić się swoimi dziełami z internautami.

⁷⁸ W zakresie wskazanym w Opisie przedmiotu zamówienia (zał. Nr 1 do umowy).

Wydatki na nie zrealizowano w zakładanym terminie. Problematykę raportowania wydatków związanych z Projektem POPC przedstawiono w pkt 3 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli Tom IV str. 1-12; 16-17)

Zgodnie z postanowieniami § 7 ust. 9 umowy DIRS nr 37, wraz z podpisaniem przez użytkownika końcowego w danej jednostce sądu powszechnego protokołu odbioru zainstalowanych urządzeń i oprogramowania, przedmiot odbioru przechodził na własność sądu.

(akta kontroli Tom IV str. 170-210)

W ramach umów zawartych przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu dotyczących Projektu POPC pozyskano: licencje produktu SAP HANA oraz infrastrukturę serwerową wraz z oprogramowaniem, materiały szkoleniowe i szkolenia e-learningowe (umową 16/2018/A)⁷⁹; licencje na Comarch Streaming & Recording oraz materiały szkoleniowe i szkolenia e-learningowe (umową 13/2018/A)⁸⁰; licencje na ARM oraz prawa autorskie na Centralny Portal Transkrypcyjny (będącego komponentem RCS), materiały szkoleniowe i szkolenia e-learningowe (umową 26/2018/A); materiały szkoleniowe i szkolenia e-learningowe (umowa 30/2018/A). W każdej z ww. umów zawarto regulacje dotyczące praw autorskich, w tym m.in. zobowiązania Wykonawcy do przeniesienia na Sąd majątkowych praw autorskich do wszystkich utworów (przedmiotów umowy) oraz udzielenia bezterminowej, niewyłącznej, odpłatnej, nieograniczonej terytorialnie Zamawiającemu licencji/sublicencji zgodnie z treścią umów.

Kody źródłowe przechowywano na serwerze Git w infrastrukturze informatycznej Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, który obsługiwał repozytoria dla poszczególnych projektów oraz wersjonowanie plików.

Koszt uzyskania praw majątkowych Sąd oszacował w oparciu o zasady wynikające z Pzp, obowiązujące regulacje wewnętrzne⁸¹, tj. w oparciu o informacje rynkowe, wiedzę ekspercką⁸², doświadczenie wynikające z poprzednich umów tego typu już realizowanych przez Skarb Państwa, informacje pozyskane w ramach dialogu technicznego.

(akta kontroli Tom V str. 86-100)

Weryfikacji kontrolnej poddano dokumentację postępowania na:

1. Szkolenie użytkowników na potrzeby projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sądach powszechnych (sprawy cywilne i wykroczeniowe)”. Przewidywano przeszkolenie 7.500 pracowników sądów. Postępowanie przeprowadzono w trybie art. 138g Pzp⁸³ – nr sprawy Z-362/3/18. Ogłoszenie o zamówieniu z dnia 27 lutego 2018 r. opublikowano na stronie internetowej Sądu w dniu następnym. W odpowiedzi na ww. ogłoszenie wpłynęły 2 oferty. Wybrano ofertę najkorzystniejszą, spełniającą warunki udziału w postępowaniu, która uzyskała jednocześnie najwyższą punktację. W wyniku przeprowadzenia postępowania podpisano z wybranym wykonawcą umowę nr 30/2018/A o wartości 2.485.000 zł z ostatecznym terminem realizacji do dnia

⁷⁹ Skarb Państwa posiadał już kody źródłowe na Portal Informacyjny. W ramach umowy realizowano bieżące modyfikacje posiadanych przez Sąd kodów źródłowych w związku z rozwojem systemu.

⁸⁰ Skarb Państwa posiadał już kody źródłowe na RCS.

⁸¹ Regulamin zamówień publicznych Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu dla zamówień, których wartość szacunkowa nie przekraczała progów wynikających z ustawy Pzp.

⁸² Pracowników Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu lub Ministerstwa Sprawiedliwości.

⁸³ Tj. z zastosowaniem zakresu stosowania przepisów o zamówieniach na usługi społeczne.

31 października 2018 r. Zamówienie przewidywało udzielenie zamówienia dodatkowego w związku ze spodziewanym wyższym niż wskazanym w postępowaniu zainteresowaniem oraz brakiem możliwości objęciem szkoleniem wszystkich zainteresowanych w terminie zaplanowanym pierwotnie.

2. Modyfikacje, instalacja, konfiguracja i wdrożenie Systemu Cyfrowej Rejestracji Rozpraw (RECourt, RCS, CRCS) w sądach powszechnych na potrzeby projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sądach powszechnych (sprawy cywilne i wykroczeniowe)”. Postępowanie przeprowadzono w trybie art. 39 Pzp – przetarg nieograniczony – nr sprawy Z-362-32/17. Ogłoszenie o zamówieniu z dnia 2 grudnia 2017 r. opublikowano w siedzibie Sądu oraz w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. W odpowiedzi na ww. ogłoszenie wpłynęła 1 oferta, która spełniała warunki udziału w postępowaniu i uzyskała jednocześnie najwyższą punktację. W wyniku przeprowadzenia postępowania z wybranym wykonawcą podpisano umowę nr 13/2018/A o wartości 8.823.529,41 zł. z ostatecznym terminem realizacji do dnia 31 sierpnia 2018 r. Zamówienie przewidywało udzielenie zamówienia dodatkowego, tożsamego z przedmiotem zamówienia podstawowego i miało polegać na modyfikacji, instalacji, konfiguracji, wdrożeniu oraz produkcyjnym uruchomieniu systemów oraz udzieleniu gwarancji na prawidłowe działanie wszystkich usług i produktów będących efektem realizacji przedmiotu zamówienia. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie zgodności wyniku prowadzonego postępowania z przepisami ustawy Pzp.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie zgodności wyników prowadzonych postępowań z przepisami ustawy Pzp.

(akta kontroli Tom V str. 149)

W ramach audytu środków pochodzących z Unii Europejskiej w ramach POPC przeprowadzonego przez pracowników Izby Administracji Skarbowej, nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie zamówień publicznych w wyniku których zawarto umowy nr: 9/2018/A, 16/2018/A, 47/2018/A, DIRS nr 21, DIRS nr 37 i DIRS nr 54⁸⁴.

(akta kontroli Tom V str. 109-136)

W zleceniach udzielonych na wsparcie na podstawie umowy DIRS nr 54, zlecono m.in.: (a) analizę dokumentacji powykonawczej wynikającej z realizacji umów (DIRS nr 37, 9/2018/A; 13/2018/A; (b) odpowiedź na pytania do SIWZ (umowy: 13/2018/A; 16/2018/A; 26/2018/A; 47/2018/A); (c) sporządzenie testów akceptowalnych (umowa 13/2018/A); (d) zmiany umowy DIRS nr 37; (e) analiza możliwości naliczenia kar umownych (umowa DIRS nr 21, 13/2018/A; 16/2018/A); (f) analiza możliwości ewidencji składników majątku z Projektu POPC; (g) ocena złożonych ofert (umowa 26/2018/A); (h) aktualizacja DIP Projektu POPC.

(akta kontroli Tom IV str. 120-154)

⁸⁴ Audyt przeprowadzony przez pracowników 1. Przez pracowników Izby Administracji Skarbowej we Wrocławiu w dniach 31 lipca - 20 sierpnia 2019 r. zweryfikowano poprawność realizacji Projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sądach powszechnych (sprawy cywilne i wykroczeniowe) zgodnie z zasadami dotyczącymi zamówień publicznych, przez Sąd Apelacyjny w zakresie postępowań w sprawie zamówień publicznych, w wyniku których zawarto m.in. umowy: nr 9/2018/A (postępowanie o zamówienie publiczne nr Z-662-25/17); nr 47/2018/A (postępowanie o zamówienie publiczne nr Z-362-9/18); nr 16/2018/A (postępowanie o zamówienie publiczne nr Z-362-15/17); nr 26/2018/A (postępowanie o zamówienie publiczne nr Z-362-33/17). 2. Izby Administracji Skarbowej w Warszawie w dniach 5 kwietnia - 20 czerwca 2018 r. zweryfikowano poprawność realizacji Projektu zgodnie z zasadami dotyczącymi zamówień publicznych, przez Ministerstwo Sprawiedliwości w zakresie postępowań w sprawie zamówień publicznych (których płatnikiem był Sąd Apelacyjny), w wyniku których zawarto m.in. umowy: nr DIRS NR 54 (po złożonym odwołaniu w sprawie zamówienia Krajowa Izba Odwoławcza wydała wyrok w dniu 7 listopada 2016 r.); nr DIRS NR 21; nr DIRS NR 37 (po złożonych odwołaniach w sprawie zamówienia Krajowa Izba Odwoławcza wydała m.in. wyrok w dniu 15 maja 2017 r.).

W umowach dotyczących Projektu POPC, zamawiający (Sąd Apelacyjny bądź Ministerstwo Sprawiedliwości) zabezpieczyło interes Skarbu Państwa, poprzez określenie możliwości dochodzenia kar umownych (m. in. z uwagi na: nieterminową realizację przedmiotu umowy; niespełnienie wymogów jakościowych przedmiotu umowy).

W umowach zawartych przez Sąd Apelacyjny, wartość zamówień szacowano na podstawie danych uzyskanych w wyniku przeprowadzenia dialogu technicznego, a wartość przedmiotu zawartych umów nie odbiegała od szacunkowej wartości zamówienia.

(akta kontroli Tom IV str. 49-66; 268-271; 335-372)

Realizacja Projektu POPC została zakończona 15 listopada 2018 r., kiedy to nastąpiło produkcyjne wdrożenie i uruchomienie Systemu. Dyrektor podał, iż od dnia 15 listopada 2018 r. do 30 września 2019 r. nie ponoszono dalszych wydatków związanych z Projektem. Umową z 7 października 2019 r. Sąd zawarł umowę nr 59/2019/A na prace polegające na modyfikacji w zakresie e-usługi strumieniowania on-line, o wartości 81.918,00 zł, która do końca grudnia 2019 r. nie została rozliczona.

(akta kontroli Tom IV str. 13-15)

Dyrektor podał, iż od wdrożenia produkcyjnego projektu e-Protokół do 30 września 2019 r. odnotowano następującą liczbę błędów oraz usterek w zakresie: (a) systemu e-Protokół (realizacja na podstawie umów DIRS nr 37 i 13/2018/A) liczba zgłoszeń 3.062, a liczba incydentów 2.946; (b) system Centralny Portal Transkrypcyjny (realizacja na podstawie umowy 26/2018/A) liczba zgłoszeń 705, a liczba incydentów 880⁸⁵.

(akta kontroli Tom IV str. 13-15)

Na podstawie zawartych umów przez Ministerstwo Sprawiedliwości oraz Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, zapewniono następujący serwis i wsparcie użytkowników:

- usługi serwisowe i wsparcie techniczne (488.636,08 zł miesięcznie) dla Zamawiającego i użytkowników końcowych Systemu we wszystkich lokalizacjach objętych wdrożeniem Systemu (1.300 sal rozpraw) oraz modyfikację (do 5.000 osobogodzin, 181,90 zł za 1 osobogodzinę - za modyfikacje, których pracochłonność każdorazowo ustalano z Wykonawcą) do 1 lutego 2023 r. (na podstawie umowy DIRS nr 37). Za usługi serwisowe i wsparcie techniczne w 2019 r. wypłacono z tytułu usług serwisowych i wsparcia łączną kwotę 4.886.360,80 zł. Do końca listopada 2019 r. wpłynęło 668 zgłoszeń z sądów objętych Projektem POPC o nieprawidłowym działaniu dostarczonego sprzętu, co w 72 przypadkach skutkowało wymianą sprzętu⁸⁶. Na modyfikacje Systemu wydatkowano 56.752,80 zł (równowartość 312 roboczogodzin).
- serwis gwarancyjny i wsparcie (51.672,79 zł miesięcznie) oraz rozwój oprogramowania ReCourt; oprogramowania RCS, RCS ReCourt Services; Central ReCourt Services; Recourt Player (do wykorzystania 12.000

⁸⁵ Wg wyjaśnień, zgłoszenia dokonywali użytkownicy systemów, które obejmowały wnioski różnego rodzaju (informacje dotyczące nieprawidłowego działania systemu lub niedostępności, problemy i usterki techniczne, wnioski o dokonanie zmian w systemie, prośby o instrukcje postępowania). Incydenty zaś stanowiły zgłoszenia, których realizacja została przekazana do wyższej linii wsparcia w związku z brakiem możliwości rozwiązania zgłoszonego problemu przez pierwszą linię wsparcia (w zakresie: e-Protokołu pierwszą linię wsparcia pełnili pracownicy Sąd Apelacyjny w Poznaniu, Portalu Transkrypcyjnego - Sąd Apelacyjny w Rzeszowie. Drugą linię wsparcia dla tych systemów stanowili pracownicy Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu).

⁸⁶ Zgłoszenia rejestrowano do lutego 2019 r., a wymiany sprzętu odnotowywano od lipca 2019 r.

osobogodzin, 153,75 zł za 1 osobogodzinę - za modyfikacje, których pracochłonność każdorazowo ustalano z Wykonawcą) do 28 lutego 2022 r. (na podstawie umowy 13/2018/A). Z uwagi na naliczone kary umowne (w łącznej wysokości 17.856.250 zł⁸⁷), po wezwaniach do zapłaty skierowanych przez Sąd do Wykonawcy (z 7 grudnia 2018 r. na kwotę 4.348.750 zł, z 18 stycznia 2019 r. na 13.297.500 zł, z 10 czerwca 2019 r. na kwotę 210.000 zł⁸⁸) nie wystąpiły płatności za świadczony serwis gwarancyjny i wsparcie;

- serwis gwarancyjny i wsparcie (79.210,46 zł miesięcznie od 5 marca 2018 r.) oraz za rozwój Portalu Informacyjnego Sądów Powszechnych (do wykorzystania 12.000 osobogodzin, 236,65 zł za 1 osobogodzinę - za modyfikacje, których pracochłonność każdorazowo ustalano z Wykonawcą) do 28 lutego 2022 r. (na podstawie umowy nr 16/2018/A). Za okres od marca 2018 r. do grudnia 2019 r. wypłacono wykonawcy z tytułu serwisu gwarancyjnego i wsparcia łączną kwotę 1.163.536,19 zł⁸⁹; a na rozwój 154.177,49 zł⁹⁰.
- serwis gwarancyjnego i wsparcie (62.793,74 zł miesięcznie) i rozwój (do wykorzystania 12.000 osobogodzin, 143,91 zł za 1 osobogodzinę - za modyfikacje, których pracochłonność każdorazowo ustalano z Wykonawcą) systemu automatycznej transkrypcji przy wykorzystaniu systemu ARM oraz zarządzanie procesem transkrypcji zapisów cyfrowych z przebiegu rozpraw w sądach powszechnych do 5 listopada 2022 r. (na podstawie umowy nr 26/2018/A). Za okres od grudnia 2018 r. do listopada 2019 r., wypłacono łącznie 627.937,40 zł.

(akta kontroli Tom IV str. 20-48; 68-79; 170-210)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nie dochowano należytej staranności na etapie rozliczenia umowy:
 - a) DIRS nr 37, gdzie w warunkach odbioru sprzętu (wartościowego) (§ 7 ust. 8 tej umowy), nakazano by suma cen jednostkowych zawartych w zestawieniach ilościowo-wartościowych (stanowiących załączniki do Protokołu Odbioru Końcowego) zainstalowanej infrastruktury technicznej miała być równa kwocie wynikającej z umowy 112.862.877,90 zł⁹¹. Sąd posiadał ww. zestawienia opiewające na wartość niższą o 289.376,52 zł⁹² (tj. o 0,3%).
 - b) 30/2018/A i 87/2018/A, poprzez niewyegzekwowanie od Wykonawcy sporządzenie i przedłożenie „Raportów podsumowujących wyniki szkolenia” (dalej: Raport podsumowujący)⁹³, do czego zobowiązywały postanowienia

⁸⁷ Z wynagrodzenia wykonawcy potrącono kary umowne w wysokości 3.817.003,62 zł.

⁸⁸ Z uwagi na nieterminowe usunięcie incydentów (dziewięć), które wystąpiły w sierpniu i wrześniu 2018 r.

⁸⁹ Wynagrodzenie pomniejszono o naliczone kary z uwagi występujących w kwietniu, maju i wrześniu 2018 r. błędy krytyczne, które nie usunięto w terminie przewidzianym umową (łącznie pięć błędów, kara łączna 14.400 zł). Rozliczenia miesięczne od maja 2019 r. nie były przyjęte, z uwagi na prowadzone analizy incydentów.

⁹⁰ Przeprowadzone w grudnia 2018 r. Nie rozliczono do końca 2019 r. modyfikacji zleconej w październiku 2019 r. o wartości 274.395,43 zł (równowartość 1.159,5 roboczogodzin).

⁹¹ Suma dotyczącej odbioru urządzeń i oprogramowania dostarczonego w wyniku realizacji etapów IIa, IIb, IIc umowy.

⁹² Kierownik Projektu POPC pismem z dnia 26 lutego 2019 r. skierowanym do Kierownika Oddziału Finansowego Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (nr OT-040-131/18), wskazał przekazanie do sądów sprzętu o wartości w etapie: IIa 53.837.404,91 zł a wg dokumentacji 53.732.850,49 zł (różnica -104.554,42 zł); IIb 25.149.137,91 zł, a wg dokumentacji 25.149.137,91 zł (różnica – 48.379,32 zł); IIc 33.876.335,07 zł, a wg dokumentacji 33.739.892,29 zł (różnica – 136.442,78 zł).

⁹³ Według pkt 4.10.5 Opisu przedmiotu zamówienia obejmującego: raport ewaluacyjny; listy obecności; dokumentację fotograficzną; wypełnione ankiety w oryginale; potwierdzenia odbioru zaświadczeń, materiałów szkoleniowych i artykułów pomocniczych; ewidencję ilościową uczestników. Do Sądu Wykonawca miał przekazać Raport podsumowujący podpisany w oryginale oraz w formacie .pdf.

§ 2 ust. 3, § 5 ust. 2b, § 14 ust. 7 tych umów. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych, nie przekazano ww. Raportów podsumowujących, kontrolującym.

[Ad.a] Dyrektor wyjaśnił, że „(...) W celu umożliwienia przyjęcia na stan przez sądy powszechne przekazanego sprzętu, Wykonawca, do wymaganych protokołów odbioru sprzętu, dołączył załącznik nr 1, stanowiący wykaz sprzętu wraz ze wskazaniem jego liczby i wartości (...). Zarówno OPZ, jak i umowa wskazują, że podstawą odbioru było techniczne uruchomienie elementów Systemu w poszczególnych lokalizacjach, a nie wartościowy odbiór sprzętu w poszczególnych sądach. (...) Wykazane różnice w kosztach poszczególnych etapów mogą wynikać z licznych korekt wyliczeń w załącznikach nr 1 do protokołów odbioru, których ostateczne wersje nie zostały przesłane z sądów do Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu. Sąd Apelacyjny nie dokonywał akceptacji wartości sprzętu, a załącznik nr 1 nie stanowił dokumentu przewidzianego w umowie (został utworzony uzupełniająco). Potwierdzeniem przyjęcia sprzętu na stan przez sądy są, corocznie przez nie przedkładane, potwierdzenia sald aktywów trwałych nabytych w ramach projektu.” NIK wskazuje, że wartość otrzymanej przez sądy infrastruktury technicznej ustalono na podstawie posiadanej przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu dokumentacji (tj. załączników nr 1 – zestawień ilościowych i wartościowych), a Sąd nie przedłożył w trakcie kontroli dowodów potwierdzających przyjęcie przez sądy aktywów w wielkości wynikającej z umowy DIRS 37. Fakt nie posiadania przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, dokumentacji potwierdzającej przekazanie przez Wykonawcę sądom objętym DIRS nr 37 sprzętu o łącznej wartości wskazanej tą umową, świadczy – zdaniem NIK – o nierzetelnym dokonaniu Protokołu odbioru końcowego.

(akta kontroli Tom IV str. 170-210; 244-264; Tom V str. 73-85)

[ad.b] Dyrektor wyjaśnił, że „(...) Raport podsumowujący stanowił zbiorcze zestawienie wszystkich szkoleń, które zostały umieszczone w tabeli. Natomiast odbiór szkoleń odbywał się jednostkowo i odrębnie dla każdego szkolenia celem zapewnienia drobiazgowej, należytej i rzetelnej weryfikacji pod względem ilościowo-jakościowym.” Następnie dyrektor szczegółowo omówił procedurę odbioru pojedynczego szkolenia wynikającą z postanowień pkt. 4.10.1-3 i 5.2.4.3 Opisu przedmiotu zamówienia wskazując, że: „Zamawiający przeprowadzał na bieżąco kontrolę wszystkich wymaganych dokumentów, aby usprawnić w przyszłości procedurę odbiorową całości dokumentacji (...). Tym samym na moment zakończenia wszystkich szkoleń Zamawiający posiadał szczegółową wiedzę umożliwiającą rzetelną ocenę przeprowadzonych szkoleń, a Raport podsumowujący stanowił de facto jedynie zestawienie ilościowe ze zrealizowanych przez wykonawcę zadań.”

NIK wskazuje, iż Zamawiający w pkt 4.10.5 Opisu Przedmiotu Zamówienia, jednoznacznie określił zakres przedmiotowy Raportu podsumowującego, do sporządzenia którego zobowiązano Wykonawcę, którego tylko jeden z elementów stanowiła „Ewidencja ilościowa uczestników” (dotycząca umowy 30/2018/A), przekazana w formie niezgodnej z ww. regulacjami, podobnie jak niepełne zestawienie oznaczone jako Raport podsumowujący wyniki szkoleń.

(akta kontroli Tom IV str. 380-418; Tom V str. 53-65; 73-85; 101-148)

2. Nie naliczono kar umownych - wymaganych postanowieniami §11 ust.1 pkt 3 umowy DIRS nr 54 – od nieterminowo zrealizowanych zleceń 19/2018 i 21/2018 (zaakceptowanych odpowiednio 27 sierpnia 2018 r. i 8 sierpnia 2018 r.), w wymiarze po 110 roboczogodzin wsparcia, które zgodnie z ww. zleceniami powinny być zrealizowane odpowiednio w okresie 1-14 sierpnia 2018 r. i 13-31 sierpnia 2018 r.,

a odebrano 7 września 2018 r. i 28 września 2018 r.⁹⁴ (odpowiednio 25 i 28 dni po terminie). Dyrektor wyjaśnił, że „(...) w zakresie wskazanych zleceń nie doszło do naliczenia kar umownych w związku z realizacją zleceń w terminie.” NIK wskazuje, że nie przedłożono żadnych dowodów potwierdzających ww. stwierdzenie, przez co Sąd zobowiązany był naliczyć kary umowne w wysokości przewidzianej umową.

(akta kontroli Tom IV str.115-154; Tom V str. 76-88; 150-167)

3. W SIWZ dotyczącym realizacji zamówienia publicznego⁹⁵ (w wyniku którego zawarto umowę nr 26/2018/A), Sąd określił zasady punktowania dla kryterium „Jakość procesu rozpoznawania mowy w przypadku dyktowania wszelkiego rodzaju dokumentów (K3)” dla przedmiotu zamówienia jakim było oprogramowanie automatyczne rozpoznawanie mowy (ARM), w sposób niezapewniający uzyskanie najlepszych efektów z danych nakładów.

W przyjętym modelu za optymalną ofertę oprogramowania (tj. przyznającą maksymalną liczbę 30 pkt), które w wyniku przeprowadzonych testów⁹⁶ prawidłowo rozpoznaje mowę z błędem od 0,0% do 9,5%⁹⁷, 29 pkt dla rozpoznania z błędem od 9,5% do 10,5%, itd. Dla błędu od 37,5% do 38,5% 1 pkt. Zdaniem NIK, tak określona punktacja za kryterium jakościowe, nie promowała skutecznych oprogramowań ARM, co potwierdzają złożone oferty, które przy uśrednionej wartości błędów 8,54% i 9,96% (różnica jakościowa wynosząca 16,5%), zgodnie z przyjętą punktacją skutkowało przyznaniem odpowiednio 30 i 29 pkt (różnica 3,4%).

Dyrektor wyjaśnił, że „(...) przy opracowaniu dokumentacji przetargowej w zakresie ww. zamówienia, skorzystano ze wsparcia eksperta i wykorzystano wiedzę nabytą w trakcie dialogu technicznego przeprowadzonego przez Ministerstwo Sprawiedliwości, a także na materiałach źródłowych. (...) najniższym współczynnikiem WER jaki udało się osiągnąć dla języka angielskiego (...) w maju 2017 r. 4,9% (...) brak jest analogicznych danych referencyjnych dla języka polskiego (...) bardziej skomplikowanego niż język angielski pod względem fleksyjnym, jak i leksykalnym (...). Zatem wartość dla języka polskiego powyżej 5% można uznać za trudną do osiągnięcia według stanu na rok 2018, a kryterium jakościowe powyżej 9,5% WER możliwe jest do osiągnięcia przez najlepsze istniejące oprogramowanie. (...) W żaden sposób nie można zgodzić się (...) że w przedziale 0-9,5% WER doszło do zrównania najlepszego oprogramowania ze średnimi i dopuszczającymi, bowiem (...) najlepsze istniejące na rynku rozwiązania dla języka angielskiego oferowane przez największe na rynku światowym koncerny oscylują w granicach 5% WER. (...) Nagrania sporządzone na potrzeby weryfikacji kryterium K3 celowo zostały zniekształcone w celu zasymulowania warunków występujących na salach rozpraw (...) okoliczności te miały wpływ na przyjęcie dolnej granicy WER (...) Określenie maksymalnej liczby punktów na poziomie między 0-9,5% wynika z przeprowadzonych analiz

⁹⁴ Odpowiednio 13 i 19 dni, od daty zapewnienia przez zamawiającego Wykonawcy dostępu zdalnego do odpowiednio portalu /systemu będącego przedmiotem analizy. W wyniku ww. zleceń wypłacono Wykonawcy po 15.830,10 zł.

⁹⁵ Pn. „Dostawa, instalacja, konfiguracja i wdrożenie systemu automatycznej transkrypcji przy wykorzystaniu systemu ARM oraz zarządzania procesem transkrypcji zapisów cyfrowych z przebiegu rozpraw w sądach powszechnych”.

⁹⁶ Przeprowadzonych poprzez analizę rozpoznawania mowy 10 nagrań o tematyce prawniczych, które w celu zasymulowania warunków występujących na salach rozpraw (tj. akustyka sali rozpraw, szumy wewnętrzne i dźwięki, niewyraźna mowa, nakładające się głosy) zostały zniekształcone. Analizę uzyskanych tekstów przeprowadzono na podstawie współczynnika *Word Error Rate* (dalej: WER), który polegał na zgodności słów rozpoznanego przez ARM tekstem wzorcowym, obliczonego jako ilorazem sumy słów zmienionych, dodanych, usuniętych tekstu rozpoznanego przez ARM do sumy ilości słów w tekście wzorcowym. Z uwagi na to, że liczba słów w rozpoznanym tekście może być większa niż w tekście wzorcowym, miernik WER mógł osiągać wartości od 0 do ponad 1.

⁹⁷ Tj. na 1.000 słów do 95 było nieprawidłowych i wymagało korekty w pliku tekstowym.

i doświadczeń naukowych w zakresie wyników otrzymywanych przez najskuteczniejsze systemy rozpoznawania mowy (...) Kontrolowany (...) podkreśla, że specyfika liczenia współczynnika WER, rodzaj nagrań, (...), a także uwarunkowania technologiczne (...) to różnicę pomiędzy WER 8,54% a WER 9,96% należy uznać za praktycznie pomijalną, stąd różnica (...) przedkłada się na zaledwie 1 pkt. (...) praktycznie można założyć twierdzenie, że osiągnięcie WER poniżej 10 możliwe jest jedynie dla oprogramowania najwyższej klasy (...). Zamawiający przyjął wartości uśrednione i stosował gradację kroczącą w przypadku niewielkich różnic (...). Biorąc pod uwagę aktualne osiągnięcia systemów rozpoznawania mowy dla języka polskiego oraz jakość testowanych nagrań, należy jednoznacznie stwierdzić, że ustalenie kryterium na poziomie bardzo wysokim (...) spowodowałoby, że kryterium to uniemożliwiałoby wielu oferentom wzięcie udziału lub różnice pomiędzy oferowanymi rozwiązaniami byłyby minimalne, co w rezultacie czyniłoby to kryterium pozornym (...). Kontrolowany (...) podkreśla, że wadliwym jest (...) jakoby spełnienie kryterium K3 dla WER 38,5%, należy identyfikować z niską jakością rozpoznawania mowy. Biorąc pod uwagę realia rynkowe i technologiczne wciąż oprogramowanie spełniające kryterium K3 należy uznać za oprogramowanie dobrej jakości (...) stąd też (...) przypisany (...) 1 pkt.”.

NIK nie podziela powyższej argumentacji, gdyż SIWZ jako podstawowy i najważniejszym dokumentem w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, określa dokładne oczekiwania Zamawiającego wobec przedmiotu zamówienia. Konstruując kryteria oceny ofert, w tym sposób punktowania, Zamawiający ma swobodę w określeniu własnego katalogu kryteriów tej oceny, poprzez podanie swoich preferencji, w szczególności jakie rozwiązania będą preferowane oraz jakie elementy rozwiązań będą najwyżej punktowane.

Przyjęta w SIWZ metoda punktowania kryterium jakościowego (K3) - gradacja krocząca od wielkości WER 9,5% - wbrew wyjaśnieniom Kontrolowanego: [1] nie promowała należycie rozwiązań najlepszych, tj. oprogramowania, którego efekt będzie minimalizował zakres korekt (tj. doprowadzenie pliku wynikowego do zgodnego z zapisem audio), z uwagi na tożsamą wielkość punktową dla WER 0-9,5%; [2] poprzez określenie preferencji jakościowych optymalnego oprogramowania na poziomie WER 9,5%, w tak skonstruowanym modelu punktowania pomniejszał walory jakościowe lepszego oprogramowania, tj. dla złożonych ofert o WER odpowiednio 8,54% i 9,96% (różnica jakościowa wynosząca 16,5%), przyznano odpowiednio 30 i 29 pkt (różnica 3,4%); [3] nie uwzględniono występującego postępu technologicznego w zakresie oprogramowania, gdyż przeprowadzony przez Ministerstwo Sprawiedliwości dialog techniczny przeprowadzono w styczniu 2017 r., a SIWZ sporządzono rok później, czego efektem było m.in. uzyskanie wielkości WER (mimo celowego zniekształcania nagrań) na poziomie lepszym, niż zakładane 9,5%, bo 8,54% (tj. o 10,1% doskonalszego); [4] przyjęcie mniejszych wartości WER niż przyjęte jako wielkości graniczne (od 9,5% do 38,5%) nie skutkowałoby wskazanym przez Kontrolowanego „nadmiernym ograniczeniem konkurencyjności, co byłoby niezgodne z przepisami Pzp”, gdyż np. określenie punktacji wg wzoru przewidzianego dla kryterium cenowego⁹⁸ z przyjętą wartością brzegową (dyskwalifikującą oferty) WER (np. 15%), skutkowałoby – zdaniem NIK - rzetelnym określeniem różnic jakościowych między ofertami, a co za tym idzie, wybór najkorzystniejszej oferty przez Zamawiającego, również pod kątem dokonywania późniejszych korekt - przez transkrybentów zatrudnionych w sądach powszechnych - na uzyskanym z oprogramowania ARM wyniku. Wybór oferty według przyjętego kryterium uniemożliwiał uzyskanie

⁹⁸ (Wartość WER Minimalna)/ (Wartość WER oferty) x 30 pkt.

najlepszych efektów z danych nakładów, czego przy dokonywaniu wydatków publicznych wymaga art. 44 ust. 3 pkt 1 lit. a) ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁹⁹.

(akta kontroli Tom IV str. 268-271; 296-306; 373-379; Tom V str. 86-100)

OCENA CZĄSTKOWA

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu dokonywał wydatkowania środków w ramach Projektu POPC na podstawie zawartych umów, w których zabezpieczono interes Skarbu Państwa, m.in. poprzez wprowadzenie kar umownych za nieterminową realizację umów bądź za opóźnienia w przywracaniu funkcjonalności systemów informatycznych.

Otrzymane rozwiązania spełniały parametry jakościowe określone w Specyfikacjach Istotnych Warunków Zamówienia (dalej: SIWZ) i przyczyniły się do realizacji Projektu POPC.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczące zamówień publicznych, przeprowadzonych szkoleń i dokonanych odbiorów przedmiotów umowy nie wpływały w sposób istotny na rezultat uzyskany w wyniku realizacji Projektu.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

3. Nadzór i koordynacja w ramach projektów

Jednym z działań w ramach ubiegania się o dofinansowanie projektu była identyfikacja ryzyk wpływających na prawidłowe wdrożenie projektu e-Protokół. Beneficjent składając wniosek o dofinansowanie ustalił rejestr ryzyk i dołączył go jako załącznik nr 14 do wniosku o dofinansowanie Projektu. Również na etapie realizacji e-Protokół rozpoznawane były ryzyka, które wpływały pośrednio lub bezpośrednio na realizację projektu.

Zagadnienia dotyczące rozpoznanych ryzyk, jak i działań zmierzających do ich wyeliminowania bądź ograniczenia ich skutków były omawiane na spotkaniach Komitetu Sterującego¹⁰⁰, a informacje o monitorowaniu były zawierane w raportach i korespondencji kierowanej do DIRS.

Najważniejsze ryzyka ujęte przy wdrażaniu projektu e-Protokół.

- (1) Opóźnienia w realizacji poszczególnych zadań w projekcie. Niewystarczające zasoby osobowe do zakresu zadania. Przesunięcie terminu podpisania porozumienia o dofinansowanie projektu względem daty planowanej w Harmonogramie Kamieni Milowych zawartym w studium wykonalności.

Ryzyko z kategorii zarządzanie, określone jako wysokie.

Ryzyko to wynikało z niedoszacowania zasobów osobowych do standardów prowadzenia projektów. Do czynników sprzyjających występowaniu tego ryzyka należy zaliczyć okresowe spiętrzenia prac przy realizacji zadania. Wystąpienie tego zdarzenia skutkowało opóźnieniami w realizacji poszczególnych etapów projektu.

- (2) Brak finansowania dla zadania wynikający ze złego oszacowania potrzebnych zasobów finansowych i niedoszacowanie wartości planowanych przetargów.

W związku z realizacją projektu występowały trudności w oszacowaniu wartości zadania. Ponadto ze względu na wcześniejsze doświadczenia przy realizacji Projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sprawach cywilnych

⁹⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 ze zm.

¹⁰⁰ Np. 1 czerwca 2016 r. omawiano sprawę opóźnień ogłoszenia postępowania na usługi wsparcia projektu; 8 listopada 2016 r. omawiane były zagrożenia odnośnie finansowania projektu, 16 listopada 2016 r. członkowie komitetu wyrazili wątpliwości co do faktycznego stanu wiedzy Rady Portfela Projektów w kontekście problemów w realizacji projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sądach powszechnych sprawy cywilne i wykroczeniowe”.

i wykroczeniowych” finansowanego w ramach POIG ryzyko określono jako duże.

Zmaterializowanie ryzyka mogło mieć wpływ na realizację zadania. Niedoszacowanie budżetu projektu skutkowałoby brakiem możliwości osiągnięcia wskaźników, a tym samym zmniejszeniem skali jego realizacji i zagrożeniem przyjętych terminów.

- (3) Wystąpienie opóźnienia w realizacji poszczególnych zadań w projekcie. Przedłużające się postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego.

Prawdopodobieństwo wystąpienia określono jako średnie. Doświadczenia wskazują, że w przypadku przetargów o znacznej wartości dochodzi do licznych odwołań oferentów na rozstrzygnięcia komisji przetargowej. Skutek wystąpienia zdarzenia: wystąpienie zdarzenia będzie miało wpływ na zagrożenie terminu realizacji projektu.

- (4) Długi proces podejmowania decyzji. Długotrwały obieg korespondencji i proces decyzyjny związany ze zmianami zapewnienia finansowania projektu.

Ryzyko określono jako duże. Skutek wystąpienia zdarzenia mógł mieć wpływ na zagrożenie terminu realizacji projektu.

(akta kontroli Tom II str. 8-50; 130-145)

Zasoby (techniczne, organizacyjne, finansowe, osobowe) podlegały zgodnie z przypisanymi zadaniami weryfikacji przez Kierownika Projektu i Komitet Sterujący. W trakcie realizacji projektu e-Protokół Kierownik Projektu zgłaszał związane z niedoborami zasobów ryzyka oraz proponowane w odpowiedzi działania.

Dalsza komunikacja odbywała się poprzez przekazanie problemów przez Komitet Sterujący do Rady Portfela Projektów. W tym zakresie wskazać należy pismo z 20 grudnia 2016 r. do Przewodniczącego Rady Portfela Projektów w którym Przewodniczący Komitetu Sterującego Projektu informuje o zagrożeniach w zakresie możliwości dalszej kontynuacji realizacji projektu e-Protokół wskazując m.in. na problemy kadrowe, finansowania, komunikacji w podejmowaniu decyzji, czy też przedłużający się czas postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Równocześnie Dyrektor Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu zgłaszał wnioski o przekazanie etatów i środków zaalokowanych w budżecie projektu do poszczególnych komórek Ministerstwa Sprawiedliwości celem zwiększenia składu osobowego zespołu projektowego i odciążenie pracowników Oddziału Informatycznego Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu.

Potrzeby te zostały uwzględnione w Porozumieniu nr 1 z 17 marca 2017 r. pomiędzy DIRS a Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu i dotyczyły zobowiązania beneficjenta projektu do zmiany w planach zatrudnienia w programach operacyjnych realizowanych w Ministerstwie Sprawiedliwości poprzez przeniesienie 5 etatów w POPC oraz zapewnienia środków finansowych na uruchomienie etatów oraz obsługę kosztów pośrednich, zgodnie z wnioskiem.

Zobowiązane te zostały zrealizowane w ramach wprowadzonego przez Kierownictwo Projektu planu naprawczego. W zakresie weryfikacji adekwatności zasobów należy wskazać, że informacje w niniejszym przedmiocie zawarte były również w raportach przekazywanych beneficjentowi w ramach prowadzonej sprawozdawczości w trakcie trwania projektu e-Protokół.

(akta kontroli Tom II str. 133-145)

W trakcie realizacji projektu e-Protokół, Kierownik Projektu, wykorzystywał do pomocy w planowaniu i zarządzaniu projektem narzędzia informatyczne. Były to programy Microsoft Project oraz JIRA, które umożliwiają bieżące monitorowanie postępów z realizacji projektu.

Zawarte umowy o dofinansowanie zobowiązywały beneficjenta projektu do wykorzystywania w ramach realizacji projektu systemu SL2014¹⁰¹ (wcześniej SIP), który jak ustalono, użytkowano m.in. do przekazywania informacji o postępie rzeczowo-finansowym projektu.

Oprócz oprogramowania, które pomagały przy zarządzaniu i planowaniu działań w projekcie Kierownictwo Projektu zgodnie z obowiązującymi przepisami raportowało cyklicznie postępy w projekcie e-Protokół za pomocą:

- (1) miesięcznych raportów składanych do DIRS w zakresie realizacji projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sądach powszechnych sprawy cywilne i wykroczeniowe”, na podstawie § 11 Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ustanowienia i zadań Rady Portfela Projektów oraz zasad zarządzania Portfelem Projektów w Ministerstwie Sprawiedliwości oraz na podstawie § 4 ust. 1 pkt 16 porozumienia nr 1 z dnia 17 marca 2017 r.
- (2) kwartalnych raportów składanych do DIRS w zakresie realizacji projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sądach powszechnych sprawy cywilne i wykroczeniowe”, na podstawie pkt. 8 Procedury obiegu i kontroli dokumentów w zakresie powierzonych czynności stanowiącej załącznik nr 2 do porozumienia nr 1 z dnia 17 marca 2017 r.
- (3) kwartalnych raportów składanych do Komitetu Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji za okres od 1 stycznia 2016 r. do lipca 2019 r.

Jak wyjaśnił Kierownik Projektu: „Postępy w projekcie były również monitorowane przez Ministra Cyfryzacji oraz Ministra Inwestycji i Rozwoju pełniącego funkcję Instytucji Zarządzającej Programem Operacyjnym Polska Cyfrowa. Cyklicznie zapraszano kierowników projektów oraz nadzorujących projekty podsekretarzy lub sekretarzy stanu na spotkanie dotyczące stanu projektów realizowanych ze środków POPC.”

W części systemu sprawozdawczego wystąpiły przypadki nierzetelnego sporządzania miesięcznych sprawozdań, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli Tom II str. 134-135)

W okresie trwania projektu opracowano i wdrożono system raportowania o usterkach w funkcjonowaniu aplikacji w ramach wdrażania projektu e-Protokół. Usterki w zakresie funkcjonowania systemu e-Protokół zgłaszane, monitorowane oraz raportowane były przez system Bugzilla¹⁰², a od 2018 r. przez system

¹⁰¹ Realizacja programów operacyjnych i projektów współfinansowanych z Funduszy Europejskich 2014-2020 odbywa się przy pomocy Centralnego Systemu Teleinformatycznego (CST), którego funkcjonowanie zapewnia minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego. Beneficjenci po podpisaniu umowy o dofinansowanie projektu uzyskują dostęp do SL2014, czyli aplikacji głównej CST. W umowach o dofinansowanie projektu zawieranych w ramach RPO WP 2014-2020 beneficjenci zobowiązują się do wykorzystywania SL2014 w procesie rozliczania projektu oraz komunikowania z Instytucją Zarządzającą/Pośredniczącą. W szczególności wnioski o płatność mogą być składane wyłącznie przy pomocy SL2014 (z wyjątkiem wystąpienia awarii). Oprócz wniosków o płatność za pośrednictwem SL2014 beneficjenci przekazują inne dane lub dokumenty, takie jak skany dokumentów źródłowych potwierdzających kwalifikowalność wydatków, dane uczestników projektu, harmonogramy płatności, dane dotyczące udzielanych w projekcie zamówień, dane dotyczące zakresu zaangażowania personelu projektu (baza personelu).

¹⁰² Bugzilla - oprogramowanie stworzone i używane przez Fundację Mozilla, umożliwiające szybkie tworzenie serwisu internetowego do raportowania błędów w dowolnym oprogramowaniu. Jako wolne i otwarte oprogramowanie Bugzilla może być i jest używana w wielu projektach, zarówno otwartych jak i komercyjnych.

HPSM¹⁰³. System HPSM nie służył wyłącznie do dokonywania zgłoszeń błędów w zakresie funkcjonowania systemu e-Protokół, ale także do obsługi zgłoszeń dotyczących innych systemów wykorzystywanych w sądach powszechnych. Był to zatem podstawowy serwis zgłoszeniowy wykorzystywany przez pracowników wymiaru sprawiedliwości.

W zakresie przekazywania informacji na temat zmian w systemie e-Protokół, które były wynikiem zgłaszanych usterek, Kierownik Projektu wskazał, że nie jest możliwe ustalenie ile modyfikacji zostało wprowadzonych na podstawie zgłoszonych błędów i usterek. W systemie, który służył do zgłaszania oraz monitorowania problemów z funkcjonowaniem oprogramowania (HPSM), nie następowały odnotowania połączenia pomiędzy zgłoszeniem błędu lub usterki a utworzonym następnie przez osoby obsługujące system, zgłoszeniem zmiany lub modyfikacji oprogramowania.

Tym samym nie było możliwe określenie, które ze zgłoszeń związanych z modyfikacją, zostały utworzone w związku z otrzymaniem zgłoszenia przez użytkownika błędu lub usterki. Ponadto, istotna część modyfikacji realizowana była nie w związku z otrzymanymi zgłoszeniami, lecz w związku z dostrzeżeniem znacznej liczby problemów zgłaszanych przez użytkowników w danym obszarze lub wskutek analiz pracowników Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu.

Od początku 2016 r. do 14 listopada 2018 r. w systemie HPSM dokonano rejestracji 1.817 zgłoszeń błędów lub usterek w zakresie funkcjonowania systemu e-Protokół.

(akta kontroli Tom II str. 135-136)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nierzetelne sporządzanie miesięcznych sprawozdań dyrektora Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu do dyrektora Departamentu Informatyzacji i Rejestrów Sądowych w Ministerstwie Sprawiedliwości.

Zgodnie z: (1) § 14. zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 lutego 2016 r. w sprawie powierzenia wykonywania czynności związanych z projektowaniem, wdrażaniem i utrzymywaniem systemów informatycznych obsługujących sądy powszechne oraz (2) § 14. zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie powierzenia sądom apelacyjnym wykonywania czynności związanych z projektowaniem, wdrażaniem i utrzymywaniem systemów informatycznych miesięczne sprawozdanie dyrektora danego sądu apelacyjnego do dyrektora Departamentu Informatyzacji i Rejestrów Sądowych w Ministerstwie Sprawiedliwości powinno zawierać: (1) oznaczenie protokołu powierzenia czynności; (2) oznaczenie powierzonych czynności oraz stopień ich realizacji; (3) harmonogram wykonywania powierzonych czynności oraz stopień ich realizacji; (4) ryzyka związane z realizacją czynności przekazanych protokołem; (5) środki finansowe przeznaczone na realizację powierzonych czynności; (6) stopień wykorzystania środków finansowych przekazanych przez Ministra Sprawiedliwości na wykonywane czynności.

W trakcie kontroli ustalono, że w wykonaniu ww. zarządzeń Ministra Sprawiedliwości Dyrektor Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu nie składał miesięcznych sprawozdań w określonym formacie. W składanych sprawozdaniach ujmowano część zagadnień pomijając: pkt 4. ryzyka związane z realizacją czynności przekazanych protokołem; pkt 5 środki finansowe przeznaczone na realizację powierzonych czynności; oraz

¹⁰³ Menedżer usług HP - rozwiązanie Service Desk, które pozwala działowi IT pracować jako jedna organizacja, zarządzana przez spójny zestaw procesów zapewniających szybkość i wydajną obsługę i wsparcie.

pkt 6 stopień wykorzystania środków finansowych przekazanych przez Ministra Sprawiedliwości na wykonywane czynności.

Dyrektor wyjaśnił¹⁰⁴, że z Ministerstwa Sprawiedliwości nie otrzymywał informacji zwrotnej o brakach lub niekompletności składanych sprawozdań oraz, że w związku z ustaleniami NIK rzeczne sprawozdania zostaną przesyłane w uzupełnionym formacie.

Opisana nieprawidłowość jest przykładem braku dyscypliny wykonawczej i nadzoru podczas monitorowania realizacji projektu. Izba zaznacza jednocześnie, że w ramach projektów wykorzystywane były inne okresowe (miesięczne, kwartalne) sprawozdania itp. przesyłane przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu do Ministerstwa Sprawiedliwości.

(akta kontroli: Tom I str. 35-40)

OCENA CZĄSTKOWA

Pracownicy Sądu zaangażowani w realizację projektu e-Protokół otrzymali dokumenty analizy ryzyka tego projektu oraz sami je analizowali i uzupełniali. Podejmowali działania dotyczące realizacji Projektu oraz przyczyniające się do realizacji Projektu. Niemniej jednak część decyzji wymagała akceptacji osób i zespołów zaangażowanych w Projekt na poziomie Ministerstwa Sprawiedliwości. Przepływ informacji i zakłócenia w podejmowaniu decyzji były jednym z istotniejszych ryzyk rozpoznanych przed realizacją Projektu, które się zmaterializowały podczas jego realizacji.

Opisana nieprawidłowość dotycząca braku dyscypliny w sprawozdawczości związanej z Projektem ze względu na skalę Projektu oraz dublowanie wymiany informacji jest mało istotna. Należy zwrócić jednak uwagę na jej systemowy charakter wskazujący, że w Sądzie nie wprowadzono procedur oraz formatów zapewniających realizację zadania wskazanego przez Ministra Sprawiedliwości oraz, że brak przekazywania określonych informacji nie wywołał reakcji Ministerstwa, co może wskazywać na zbędne przeciążenie Sądu sprawozdawczością oraz dublowanie wymiany informacji doraźnymi kanałami.

OBSZAR

4. Efekty realizacji projektów

Opis stanu faktycznego

4.1. Architektura e-Protokół

Ogólny schemat architektury systemu posiada strukturę rozproszoną, zawierającą centralne punkty zarządzania i monitorowania, zarządzanie konfiguracją, danymi i dostępem do nich w ramach rozproszonych jednostek. Dla pełniejszego zobrazowania architektury systemów informatycznych działających w sądach w ramach projektu e-Protokół należy zwrócić uwagę na równoległe i zasadnicze procesy, które mogą toczyć się w ramach wdrożonego oprogramowania m.in możliwość przechowywania i przetwarzania danych, dostarczanie, możliwość przeprowadzania wideokonferencji, możliwość uzyskania transkrypcji protokołu elektronicznego.

System umożliwia między innymi przechowywanie i przetwarzanie danych spraw w systemach repertoryjnych, dostarcza również informacji na temat przebiegu spraw osobom uczestniczącym, zainteresowanym oraz sądom, umożliwia umówienie i przeprowadzenie wideokonferencji w ramach wdrożonej centralnej infrastruktury wideokonferencyjnej, a także złożenie przez interesariusza wniosku o transkrypcję protokołu elektronicznego. Wymienione procesy realizowane były dedykowanymi systemami informatycznymi, tj. poprzez: (1) oprogramowanie „ReCourt”, (2) oprogramowanie centralne RCS (dalej: ReCourt Services), (3) Moduł

¹⁰⁴ Pismo nr PB-0900-10/1/19 SA we Wrocławiu do NIK z 7 listopada 2019 r.

Transkrypcji, (4) Moduł Central ReCourt Services (dalej: CRCS), (5) Centralne Archiwum Protokołów Elektronicznych (dalej: CAPE), (6) Portal Informacyjny (dalej IP), oraz (7) Centralna infrastruktura wideokonferencyjna.

Opis modułów e-Protokół:

- (1) Oprogramowanie „ReCourt” to system do cyfrowej rejestracji przebiegu rozpraw sądowych. Pracuje na infrastrukturze sal sądowych, a w szczególności na jednostce centralnej systemu rejestracji, stacji protokolanta oraz stacji sędziego prowadzącego rozprawę. Wykorzystuje szereg natywnych mechanizmów jednostki centralnej systemu rejestracji.
- (2) Oprogramowanie ReCourt Services przeznaczone jest do pracy na poziomie pojedynczego sądu oraz pełni funkcję oprogramowania dostępowego do zasobów plików nagrań.¹⁰⁵ Głównym zadaniem oprogramowania jest zarządzanie przechowywaniem i udostępnianiem nagrań.
- (3) Moduł Transkrypcji stanowi dodatkowy komponent Oprogramowania centralnego RCS służący do zarządzania przepływem plików oraz informacji dotyczących przeprowadzania transkrypcji nagrań audio-wideo pomiędzy sądami, a Ośrodkami transkrypcji oraz wsparcie użytkowników w przeprowadzeniu transkrypcji nagrania.
- (4) Central ReCourt Services jest serwerem centralnym dla serwerów RCS. Pełni funkcję pośredniczącą w komunikacji między nimi, utrzymuje generalną konfigurację struktur danych o sądach i o sprawach, które zostały zarejestrowane, monitoruje wersje serwerów RCS i trzyma listę wydziałów, które są obsługiwane przez dany serwer RCS.
- (5) Centralne Archiwum Protokołów Elektronicznych składa się z komponentów sprzętowych i programowych odpowiedzialnych za zarządzanie archiwum (System Zarządzania Archiwum i Urządzenie Archiwizujące) oraz przechowywanie danych (Macierz Dyskowa i Biblioteka Taśmowa).
- (6) Portal Informacyjny Sądów Powszechnych (dalej: „Portal Informacyjny”) w założeniach, miał umożliwiać uprawnionym lub upoważnionym podmiotom szybkie i bezpłatne uzyskiwanie informacji o sprawach toczących się przed sądami powszechnymi za pośrednictwem Internetu. Dostęp do Portalu Informacyjnego odbywa się za pośrednictwem Biuletynów Informacji Publicznej sądów.¹⁰⁶
- (7) System Automatycznego Rozpoznawania Mowy (dalej: ARM) program do transkrypcji mowy dyktowanej na tekst, przydatny do sporządzania dokumentów formalnych – pism, umów, wniosków, raportów, uzasadnień orzeczeń sądu, jak i innych plików tekstowych. Program miał pomóc w zakresie automatycznej transkrypcji mowy na tekst m.in. poprzez wdrożenie mechanizmów: wsparcia dyktowania i edycji pism w sądach.
- (8) Centralna infrastruktura wideokonferencyjna. Podstawowym przeznaczeniem platformy jest obsługa połączeń realizowanych w ramach procedury postępowań sądowych, w szczególności zdalne przesłuchania świadka

¹⁰⁵ W ogólnym przypadku, w ramach jednostki organizacyjnej sądu może funkcjonować kilka serwerów RCS – kompetencje i zasięg tych serwerów są określone poprzez konfigurację wyróżników sądowych, sal oraz użytkowników.

¹⁰⁶ Portal Informacyjny w obecnym kształcie realizuje ideę pojedynczego punktu dostępu do danych o sprawach na poziomie danej apelacji, co oznacza, że istnieje 11 instancji Portalu, z których każdy posiada odrębną bazę danych. Czas dostępności systemu wynosi 24/7. Jednym z głównych elementów Portalu Informacyjnego jest importer danych z systemów lokalnych znajdujących się w sądach. Zadaniem oprogramowania służącego do importu danych do Portalu Informacyjnego jest pobieranie danych o sprawach, wskazanych dokumentów oraz nagrań e-Protokołu z sądu do infrastruktury centralnej i zasilanie nimi bazy danych Portalu.

znajdującego się w lokalizacji innego sądu. Funkcjonalność ta realizowana jest z wykorzystaniem systemu rejestracji rozpraw sądowych, którego elementem jest terminal videokonferencyjny. W połączeniu takim zazwyczaj biorą udział uczestnicy znajdujący się na sali rozpraw (sędzia i strona) oraz jeden uczestnik zdalny (świadek).¹⁰⁷

(akta kontroli Tom II str. 8-69; 416-604)

4.2 Efekty realizacji projektów

e-Protokół w Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu

16 listopada 2015 r. Ministerstwo Sprawiedliwości zawarło umowę z Centrum Projektów Polska Cyfrowa o dofinansowanie projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sądach powszechnych sprawy cywilne i wykroczeniowe” w ramach działania 2.1 Wysoka dostępność i jakość e-Usług publiczny Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa. Celem projektu (również w Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu) było usprawnienie postępowania sądowego przez zastosowanie nowoczesnych technik zapisu przebiegu czynności sądowych, jako jednego z obszarów unowocześniania procedur sądowych, a integralną częścią projektu, wdrożenie usług kierowanych do obywateli oraz przedsiębiorców, a także udostępnienie ich w sieci Internet.

Wszystkie sądy apelacyjne oraz sądy okręgowe i rejonowe objęte wdrożeniem projektu e-Protokół zostały wyposażone w sprzęt i oprogramowanie do nagrywania. W sądach apelacyjnych przeprowadzono wdrożenie systemu do dźwiękowej rejestracji rozpraw sądowych, natomiast w sądach okręgowych i rejonowych wdrożony został system obejmujący nie tylko foniczną rejestrację rozpraw sądowych, ale również umożliwiający utrwalenie wizji, wraz z możliwością przeprowadzania i rejestracji videokonferencji.

W Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu wdrożono usługi A2B/A2C, były to: (1) usługa automatycznej transkrypcji mowy na tekst, (2) usługa przeprowadzania rozprawy odmiejscowionej (rozprawy prowadzone na odległość), (3) usługa udostępniania protokołu elektronicznego.

Oprócz usług A2B/A2C w ramach realizacji projektu udostępniona została również jedna usługa A2A - usługa wirtualizacji videokonferencji.

Usługi wymienione powyżej zostały udostępniane poprzez platformę e-Usług, w skład której weszły następujące systemy teleinformatyczne: (1) System cyfrowej rejestracji rozpraw (ReCourt, RCS, CRCS, ReCourt Player), (2) Portal Informacyjny (PI), (3) Centralny system videokonferencyjny, (4) Centralne Archiwum Protokołu Elektronicznego (CAPE).

W kolejnych krokach w ramach trwającego 9 lat projektu e-Protokół w Sądzie Apelacyjnym wdrożono m.in. w wyniku postępowania „Modyfikacja i utrzymanie Portalu Informacyjnego Sądów Powszechnych na potrzeby projektu Wdrożenie protokołu elektronicznego w sądach powszechnych sprawy cywilne i wykroczeniowe”, mechanizmy: wnioskowania o przeprowadzenie rozprawy odmiejscowionej, wnioskowania o udostępnienie strumieniowania posiedzenia on-line i strumieniowania posiedzenia, wnioskowania o automatyczną transkrypcję nagrań z rozprawy i udostępnianie transkrypcji, wnioskowania o wersję

¹⁰⁷ System odpowiadający za videokonferencję, zainstalowany został na salach rozpraw - zgodnie z § 100 regulaminu urzędowania sądów powszechnych¹⁰⁷ który wskazuje, że gdy świadek, biegły lub strona mieszka dalej niż 50 km od sądu, w którym ma być przesłuchany, sąd może zwrócić się do sądu właściwego dla miejsca zamieszkania przesłuchiwanego (sąd wezwany) o przeprowadzenie czynności z jego udziałem. Uwzględniając rozwój nowoczesnych technik komunikacyjnych, ustawodawca w 2009 r. wprowadził do kodeksu postępowania cywilnego możliwość przeprowadzania dowodów przy użyciu urządzeń technicznych pozwalających na dokonanie czynności na odległość, czyli w drodze wideo- lub telekonferencji.

elektroniczną protokołu, wnioskowanie o dostęp do nagrań i akt w czytelni sądu, oraz składowania udostępnianych na portalu danych.

W ramach „Modyfikacje, instalacja, konfiguracja i wdrożenie Systemu Cyfrowej Rejestracji Rozpraw (Recourt, RCS, CRCS) w sądach powszechnych na potrzeby projektu Wdrożenie protokołu elektronicznego w sądach powszechnych sprawy cywilne i wykroczeniowe”, wdrożono mechanizmy: obsługi przepływu zleceń dotyczących usług automatycznej transkrypcji, udostępniania plików w zakresie protokołu elektronicznego do publikacji, przeprowadzenia rozprawy odmiejscowionej, realizacji streamingu posiedzenia on-line, obsługa wnioskowania i realizacji wirtualizacji wideokonferencji, realizacji rezerwacji dostępu do nagrań i akt w czytelni.

W ramach weryfikacji dotyczącej korzystania z oprogramowania do odsłuchiwania rozpraw sądowych dokonano oględzin. 4 lutego 2020 r. Kierownik Oddziału Administracyjnego Sądu przedstawiła informację w zakresie korzystania przez obywateli z możliwości odsłuchiwania nagrań rozpraw/ustnych uzasadnień wyroków, zarejestrowanych w wyniku wykorzystywania przez Sąd infrastruktury zakupionej do wdrożenia Protokołu elektronicznego. Jak wynika z danych zgromadzonych na komputerze zlokalizowanym w Czytelni Sądu Apelacyjnego w latach 2012-2019 z takiej możliwości przy wykorzystaniu oprogramowania ReCourt zainstalowanego na wyżej wymienionym komputerze skorzystało 49 osób (2 w 2012 r., 7 w 2013 r., 16 w 2014 r., 10 w 2015 r., 8 w 2016 r., 3 w 2017 r., 1 w 2018 r. i 2 w 2019 r.). Informacja ta została podana na podstawie zgromadzonych danych przez pracowników, którzy odnotowywali fakt udostępniania komputera, usług, oprogramowania na własne statystyczne potrzeby, za pomocą zaznaczenia w „Kontrolce przeglądania akt w Czytelni” w kolumnie „Uwagi” pod hasłem „odsłuchiwanie” tego zdarzenia. Jednocześnie Kierownik Oddziału Administracyjnego Sądu wskazała, że Biuro Obsługi Interesantów nie otrzymało żadnej dyspozycji prowadzenia statystyk ewidencji zapotrzebowania na zapoznanie się interesantów z e-Protokołem w celu poznania wykorzystania wdrożonego oprogramowania, a tym samym wdrożonej usługi.

W ramach e-Protokołu w Sądzie dostarczono, zainstalowano, skonfigurowano a także wdrożono system automatycznej transkrypcji przy wykorzystaniu systemu ARM oraz zarządzania procesem transkrypcji zapisów cyfrowych z przebiegu rozpraw w sądach powszechnych¹⁰⁸. Wdrożenie rozumiane jako zakończenie etapu VI Umowy nr 26/2018 (uruchomienie oprogramowania) zostało zakończone 13 listopada 2018 r. poprzez produkcyjne podłączenie do Centralnego Portalu Transkrypcyjnego (CPT) transkrybentów z ośrodków we Wrocławiu i Gorzowie Wielkopolskim.

Podłączenie sądów do udostępnionej platformy e-Usług polegało na przełączeniu: (1) obecnie używanej wersji 11 portali informacyjnych na nowe instancje wytworzone w projekcie POPC, (2) obecnie używanej wersji oprogramowania do zarządzania procesem rejestracji nagrań RCS w sądach powszechnych na produkt wytworzony w projekcie POPC, (3) dziewięciu ośrodków transkrypcji pracujących w starym systemie Portalu Transkrypcyjnego (PT) na CPT. Czynności te były dokładnie zsynchronizowane aby nie zakłócały pracy sądów. Aktualizacja systemu RCS w pojedynczym sądzie wymuszała przekazywanie wniosków o transkrypcje do systemu CPT i odblokowywała możliwość składania wniosków o e-Usługi przez strony postępowania w Portalu Informacyjnym Sądów Powszechnych.

¹⁰⁸ W ramach umowy nr 26/2018/A zawartej 11 kwietnia 2018 r. Harmonogram realizacji umowy stanowił załącznik nr 2.

W zakresie dostawy i uruchomienia ARM umowa nr 26/2018 została wykonana zgodnie z harmonogramem. Dostawa sprzętu na którym zostało zainstalowane oprogramowanie CARM¹⁰⁹ została odebrana w dniu 1 sierpnia 2019 r., a dostawa licencji CARM, ARMD¹¹⁰, Program korekcyjny nastąpiła w dniu 9 października 2019 r. Jak wynika z przedstawionej dokumentacji pismo informujące o udostępnieniu do wykorzystania we wszystkich sądach aplikacji ARM Desktop (ARMD), przeznaczonej do usprawnienia tworzenia dokumentów urzędowych i procesowych zostało przekazane przez Komitet Sterujący do sądów 11 listopada 2019 r., natomiast pismo informujące sądy o udostępnieniu e-Usług zostało przekazane do sądów 27 czerwca 2019 r.

W ramach podpisanej umowy opracowano i przeprowadzono szkolenia według ustaleń zapisanych w przedmiocie zamówienia. Przeprowadzono (1) szkolenia e-learningowe sędziów, asystentów, pracowników sądów i personelu technicznego w sądach; (2) szkolenie transkrybentów i OKZT (osób wyznaczonych w sądach do kontaktu z zespołami transkrybentów) - praca w OT (ośrodku transkrypcyjnym) z CPT (Centralnym Portalem Transkrypcyjnym) i z systemem korekcyjnym; (3) szkolenie Administratorów i OKZT - zagadnienia administracyjne CPT i Centralnego Systemu ARM.

W toku przeprowadzonych oględzin funkcjonalności systemu ARM, przesłuchano pięć nagrań ustnych uzasadnień wyroków. Każde z nagrań zostało wcześniej poddane automatycznemu rozpoznaniu mowy, czego efektem były przedstawione w formie pliku tekstowego wyniki pracy systemu automatycznego rozpoznania mowy (ciąg wyrazów, niezawierający znaków przestankowych - zebrane w pliku słowa nie tworzyły czytelnej i zrozumiałej treści), a także pliki tekstowe zawierające treść ustnego uzasadnienia wyroku wygłoszonego w trakcie rozpraw przez sędziów (zbieżną z wersją przekazanych nagrań ustnych uzasadnień wyroków) – po korektach dokonanych przez transkrybentów, wykorzystujących pliki tekstowe wygenerowane przez systemy automatycznego rozpoznawania mowy.

Jak wynika z przedstawionej dokumentacji system ARM był narzędziem wspomagającym pracę transkrybentów, do których zadań należało przygotowanie transkrypcji protokołu elektronicznego, w tym protokołu obejmującego uzasadnienie wyroku ogłoszone ustnie. System nie sporządzał automatycznie protokołu elektronicznego, gdyż protokoły te nie były transkrybowane w sposób automatyczny, lecz przez pracowników sądów z wykorzystaniem wspierającego narzędzia (systemu ARM).

W przypadku ustnych uzasadnień na salach rozpraw, wyposażonych w e-Protokół, wydzielono oddzielny kanał nagrania ze ścieżki sędziego. Nagranie to było automatycznie przekazywane i rozpoznawane przez ARM, jednakże transkrypcja ustnego uzasadnienia odbywa się jedynie na wniosek strony, a transkrybent podejmował w systemie decyzję o wykorzystaniu ARM w procesie sporządzania transkrypcji. Liczba wniosków stron o dostęp do pisemnego protokołu (transkrypcji z zapisu audio-video) przebiegu rozprawy: 23.

Łącznie, w latach 2017-2019, liczba rozpraw sądowych (sprawy cywilne i gospodarcze, sprawy pracy i ubezpieczeń społecznych) przeprowadzonych na danej sali zarejestrowanych z wykorzystaniem systemu cyfrowej rejestracji wynosiła odpowiednio: (1) w sali nr 4 – 5.505, (2) w sali nr 10 – 2.331, (3) w sali nr 43 – 756, (4) w sali nr 45 – 3.030. W salach nr 36 i 58 Sądu Apelacyjnego

¹⁰⁹ Centralny ARM - Centralny System ARM.

¹¹⁰ ARM Desktop (ARMD) – program ARM który miał być instalowany na komputer przenośnych i stacjonarnych należących do sędziów.

we Wrocławiu odbywały się jedynie rozprawy karne, których zgodnie z przepisami nie nagrywano.

Trzech z czterech sędziów wygłaszających ustne uzasadnienie wyroków poddanych oględzinom wskazało, że nie wykorzystywali systemu ARM w swojej pracy nad treścią ustnego uzasadnienia wyroku. Dodali również, że w swojej codziennej pracy nie wykorzystywali tego systemu. Jak wynikało także z przeprowadzonych oględzin instalacji oprogramowania ARM na stacjach roboczych oraz służbowych komputerach przenośnych użytkowanych przez sędziów zatrudnionych w Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu, oprogramowanie ARM zainstalowane zostało na 12 z 56 urządzeń. Zainstalowane oprogramowanie ARM – VoiceLab Dictate posiadało numer wersji 3.1.13.10_ARM.D.

Jak wynika z wyjaśnień Administratora Systemów Teleinformatycznych w momencie pojawienia się informacji odnośnie wdrożenia nowego systemu do rozpoznawania mowy (VoiceLab ARM) umieszczono wskazówkę na portalu wewnętrznym informującą o pojawieniu się nowego, pomocnego w pracy programu. W kolejnym kroku rozdyskrebowano go przez sieć wewnętrzną na komputery pracowników, a w przypadku chęci zainstalowania oprogramowania użytkownik musiał sam zdecydować czy będzie korzystać z programu ARM poprzez zaakceptowanie instalacji oprogramowania.

(akta kontroli Tom II str. 12014-12022)

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu posiada 6 sal na których odbywały się rozprawy. W trakcie przeprowadzenia kontroli na podstawie oględzin czterech z sześciu sal stwierdzono, że pierwsza instalacja sprzętu nastąpiła w 2011 r. i zakończyła się podpisaniem protokołu odbioru systemu z dnia 26 października 2011 r. Następnie w 2017 roku miała miejsce modernizacja sprzętu we wszystkich salach, która zakończyła się podpisaniem protokołu odbioru w dniu 7 lutego 2017 r.

Jak wynika z przedłożonej dokumentacji sala 58, służąca do rozpraw karnych, nie była od momentu pierwszej instalacji modernizowana. W Salach Rozpraw nr 43 i 45 znajdujących się w Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu przy ul. Powstańców Śląskich 124 sale do rozpraw cywilnych – prawo pracy zainstalowano odpowiednie urządzenia służące do obsługi e-Protokołu, były to m.in.: jednostka centralna systemu rejestracji COMARCH CDR 784-05, mikrofony stacjonarne, monitory wielkoformatowy, wzmacniacz audio dla systemu nagłośnienia Sali 6x40W AMP 784-02 – 1 szt., zasilacz awaryjny UPS – ETA UPS 1000 sinus CA, głośniki HQM. Stwierdzono, że powyższe urządzenia były sprawne. W Sali Rozpraw nr 4 sala do rozpraw cywilnych zainstalowano urządzenia służące do obsługi e-Protokołu identyczne jak w sali 43 i 45, urządzenia te również były sprawne. W sali rozpraw nr 58 (sala duża z 20-25 miejscami dla publiczności, sala do rozpraw karnych) zainstalowano: jednostkę centralną systemu rejestracji COMARCH CDR 784-01, urządzenie typu terminal wideokonferencyjny COMARCH TW 784-01, urządzenia typu All-in-one (model A), monitor wielkoformatowy NEC MultiSync, Kamery kolorowe – COMARCH CCW 784-01, mikrofony stacjonarne CM-01, monitory, wzmacniacz audio dla systemu nagłośnienia Sali 6x40W AMP 784-02, oraz zasilacz awaryjny UPS – ETA UPS 1000 sinus CA oraz głośniki HQM. Powyższe urządzenia były sprawne jednak, jak wynikało z wyjaśnień Administratora Systemów Teleinformatycznych Sądu, nie były używane.

W Sali 58 odbywały się rozprawy karne, które nie były objęte obowiązkiem nagrywania przez system e-Protokół. Sala została wyposażona w niezbędne akcesoria związane z e-Protokół ponieważ służyła w pierwszym etapie wdrażania

systemu jako sala pogładowa, do przeprowadzenia próbnych lub pogładowych rozpraw cywilnych.

Poszczególne sale w Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu objęte zostały wdrożeniem systemu cyfrowej rejestracji nagrań na salach sądowych (ReCourt) w okresie pomiędzy 1 lutego 2012 r. a 18 grudnia 2013 r. Przechowywanie nagrań wraz z oprogramowaniem (aplikacja serwerowa ReCourt Services) zostało wdrożone pomiędzy 8 sierpnia 2014 r. a 25 listopada 2015 r. 25 marca 2019 r. wszystkie sale w Sądzie zostały podłączone do systemu ARM.

Jako datę wdrożenia systemu Recourt wskazano daty sporządzenia pierwszego nagrania na sali rozpraw. Jako daty wdrożenia systemu przechowywania nagrań wraz z oprogramowaniem wskazano daty systemu Recourt na salach do systemu RCS. Kierownik Projektu wskazał, że w sądach apelacyjnych według jego wiedzy nie wdrażano oddzielnie systemu do przechowywania nagrań ponieważ sądy te posiadały dość dobrze wyposażone serwerownie, a rejestracja tylko i wyłącznie audio skutkowałą mniejszymi potrzebami w zakresie objętości przestrzeni dyskowych na przechowywanie nagrań.

Oprogramowanie użytkowane przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu nie posiadało funkcjonalności wyodrębnienia liczby przeprowadzonych rozpraw, dla których sporządzono protokół elektroniczny z ustnego uzasadnienia wyroku z podziałem sale. Informacja o liczbie ustnych uzasadnień została podana przez Oddział ds. Analiz i Organizacji Pracy Sądu i wynosiła odpowiednio w sprawach cywilnych (art.328 § 1¹ kpc) uzasadnień w roku: 2017 - 387, 2018 - 455, w okresie od 1 stycznia do 30 listopada 2019 r. - 459. Natomiast w sprawach pracy i ubezpieczeń społecznych ogłoszono w roku: 2017 - 2 uzasadnienia, 2018 - 1 uzasadnienie, kolejno w okresie od 1 stycznia do 30 listopada 2019 r. - 17 uzasadnień.

Poza tym w ramach przeprowadzonych oględzin przedstawiono dokumentację techniczną każdej z badanych sal (rysunek techniczny) sporządzony przez wykonawcę w ramach umowy nr 12 DURS-VII-371-57/11 z dnia 16 maja 2011 r. oraz przedstawiono protokoły odbioru dostawy, instalacji, konfiguracji urządzeń technicznych na potrzeby uruchomienia systemu.

(akta kontroli Tom II str. 225-318)

Dla określenia efektów wdrożenia systemu e-Protokół w Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu, 5 grudnia 2019 r., dokonano oględzin pięciu nagrań rozpraw sądowych przeprowadzonych z wykorzystaniem funkcjonalności tego systemu, które: posiadały dostępny plik tekstowy z protokołem sporządzonym przez protokolanta na sali rozpraw (protokół skrócony), posiadały dwa pliki audio (w formacie „ogg” oraz „oga”) zawierające nagranie wygłaszanego przez sędziego ustnego uzasadnienia wyroku, posiadały dostępny plik tekstowy z uzasadnieniem wyroku sporządzony/skorygowany przez transkrybentów¹¹¹.

We wszystkich badanych przypadkach z przebiegu rozprawy sporządzono Protokół skrócony zawierający znaczniki czasu z adnotacjami opisującymi zdarzenia mające miejsce w trakcie rozprawy. Ocena jakości zapisu audio wykazała, że dźwięk pochodzący z odtwarzanego pliku był wyraźny, bez pogłosu i echa, nie zawierał dźwięków zakłócających rozpoznawalność mowy. W każdym badanym przypadku z przebiegu rozprawy została zlecona transkrypcja obejmująca treść ustnego

¹¹¹ Zatrudnione w Centrum Kompetencji i Informatyzacji Sądownictwa Sekcja Utrzymania Usług i Aplikacji Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu osoby, które dokonują korekty tekstu treści ustnego uzasadnienia wyroku, wygłoszonego przez sędziego w trakcie rejestrowanej rozprawy. Nagranie ustnego uzasadnienia wyroku w wersji audio poddawane jest automatycznemu rozpoznawaniu mowy i wynikiem działania tego systemu powinien być tekst z treścią tego uzasadnienia wyroku.

uzasadnienia wyroku. Zapis uzasadnienia wyroku sporządzony na podstawie wyżej wskazanego zlecenia wiernie odzwierciedlał wypowiedź sędziego utrwaloną na nagraniu ustnego uzasadnienia wyroku (audio). W każdym badanym przypadku, trakcie rozprawy, sędzia poinformował, że wygłosi ustne uzasadnienie wyroku.

W dwóch z pięciu badanych przypadków w treści tekstowej ustnego uzasadnienia wyroku (po przeprowadzonej transkrypcji) występowały wyrażenia zaznaczone jako nieczytelne słowa (symbol „ns” z oznaczeniem dokładnego czasu nagrania z dokładnością do tysięcznych części sekundy), a także wskazujące, że w wersji audio w danym momencie słyszalny był odgłos np. kasznięcia.

Przedstawione przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu cztery pliki tekstowe zawierające treść ustnego uzasadnienia wyroku wygłoszonego w trakcie rozpraw przez sędziów (tekstów będących wynikiem pracy systemu ARM, bez poprawek transkrybentów) zawierały ciąg wyrazów, niezawierający znaków przestankowych. Zebrane w pliku słowa nie tworzyły czytelnej i zrozumiałej treści.

Pomimo, że treść zawierająca się w plikach ustnego uzasadnienia będąca wyłącznie wynikiem pracy ARM była nieczytelna i nie tworzyła zrozumiałej całości transkrybentki wskazały, że przy każdym zadaniu, które pobierały do opracowania¹¹² korzystały z dostarczonej im treści ARM. Dodały, że nigdy nie usuwały pobranego tekstu z systemu i starały się wykorzystywać nawet najmniej zrozumiałe fragmenty. Transkrybentki wskazały również, że na potrzeby przeprowadzenia pełnej translacji potrzebują słyszeć lub widzieć i słyszeć nagraną rozprawę oraz mieć przed oczami wygenerowany tekst z ARM, ponieważ sam tekst wygenerowany przez system ARM w ramach projektu e-Protokół był nieczytelny w całości lub w części i nie odzwierciedlał treści audio/duio-video.

Elementem wdrożonego e-Protokołu był również system do dyktowania i korygowania pism poza salą sądową na komputerach użytkowanych indywidualnie przez sędziów i asystentów sędziego zatrudnionych w Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu.

Trzech z czterech sędziów wygłaszających ustne uzasadnienie wyroków wskazało, że nie wykorzystywali tego oprogramowania (ARM) w swojej pracy np.: do sporządzenia treści ustnego uzasadnienia wyroku. Dodali również, że w swojej codziennej pracy nie wykorzystywali tego systemu.

(akta kontroli Tom II str. 279-317)

W ramach przeprowadzonej kontroli, kontrolerzy dokonali również oględzin czterech z sześciu Sal Rozpraw należących do Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu pod kątem instalacji i funkcjonowania sprzętu do obsługi systemu e-Protokół. W ramach oględzin stwierdzono, że we wszystkich poddanych oględzinom salach zainstalowano, zgodnie z dokumentacją projektową i powykonawczą¹¹³, sprzęt służący do nagrywania rozpraw sądowych. Powyższe urządzenia były sprawne i użytkowane w trzech z czterech sal. W sali 58 odbywały się wyłącznie rozprawy karne, które nie były objęte obowiązkiem nagrywania przez system e-Protokół, ponieważ sala ta została wyposażona w niezbędne akcesoria związane z systemem e-Protokół i służyła w pierwszym etapie wdrażania systemu jako sala pogłówna do przeprowadzenia próbnych, pokazowych rozpraw cywilnych.

¹¹² Transkrybentka otrzymywała równocześnie w zadaniu transkrypcji plik audio/ audio-video i plik tekstowy wygenerowany przez system ARM. Następnie w procesie edytowania pliku tekstowego wygenerowanego przez system ARM odsłuchując plik audio lub audio-video tworzyła wiernie tekstowo odzwierciedlenie treści wygłaszanej przez strony w trakcie nagranej rozprawy sądowej.

¹¹³ Przedstawiono dokumentację techniczną każdej z badanych sal (rysunek techniczny) sporządzony przez Wykonawcę w ramach umowy nr 12 DURS-VII-371-57/11 z dnia 16 maja 2011 r., oraz przedstawiono protokoły odbioru dostawy, instalacji, konfiguracji urządzeń technicznych na potrzeby uruchomienia systemu.

Projekt e-Protokół

W ramach obydwu etapów projektu e-Protokół, w latach 2011-2019 wyposażono ogółem 3.567 sal sądów powszechnych w osprzęt służący do sporządzania protokołu elektronicznego oraz, wg konfiguracji, innych usług. W trakcie kontroli ustalono, że z poziomu Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, oraz z poziomu Kierownika Projektu nie było możliwości precyzyjnego określenia liczby wszystkich sal rozpraw w sądach powszechnych.

Wg stanu na koniec kontroli występowały zarówno sądy¹¹⁴, w których żadna z sal rozpraw nie została wyposażona w osprzęt do sporządzania protokołów elektronicznych, jak i pojedyncze sale rozpraw w sądach powszechnych, które nie miały zainstalowanego tego rodzaju wyposażenia.

Kontrolą NIK objęto sześć wytypowanych sądów¹¹⁵, w których w czasie kontroli były 92 sale rozpraw. 75 spośród tych 92 sal rozpraw (tj. 81,5%) było wyposażonych w osprzęt e-Protokół. W stosunku do wszystkich 3.567 sal rozpraw wyposażonych w opisywany osprzęt 75 sal w badanych sądach stanowiło 2,1%. W czasie kontroli osprzęt na wszystkich salach rozpraw we wszystkich kontrolowanych sądach był sprawny technicznie.

W objętym badaniem okresie 2017-2019, biorąc pod uwagę 75 sal rozpraw z osprzętem e-Protokół, w sześciu badanych sądach: (1) w czterech sądach wszystkie sale rozpraw były wyposażone w osprzęt, (2) w jednym część sal była wyposażona i w latach 2017-2019 sukcesywnie doposażono wszystkie pozostałe, (3) w jednym z sądów wyposażanie sal rozpraw rozpoczęto i zakończono w 2016 r. doposażając wszystkie sale. Od listopada 2016 r. wszystkie 75 sal było wyposażonych w osprzęt do sporządzania protokołu elektronicznego, część z tych sal również w inne funkcjonalności.

Łączna liczba godzin nagrań rozpraw sądowych zarejestrowanych w ramach projektu e-Protokół systematycznie rosła wynosząc: 58 godzin nagrań w 2011 r., 25.782 godzin w 2012 r., 139.682 w 2013 r., 211.332 w 2014 r., 401.476 w 2015 r., 536.632 w 2016 r., 562.099 w 2017 r., 540.626 w 2017 r. i 663.801 w 2019 r. Nagrania te zajęły pamięć cyfrową wielkości od 17 GB w 2011 r. do 194.473 GB w 2019 r.

W badanych przez NIK sześciu sądach w poszczególnych latach objętych kontrolą zarejestrowano: 12.897 godz. rozpraw w 2017 r., 12.191 godzin w 2018 r. i 13.905 godzin w 2019 r. Stanowiło to odpowiednio 2,3%, 2,3% i 2,1% łącznego wymiaru nagrań rozpraw w ramach e-protokół w poszczególnych latach okresu 2017-2019.

(akta kontroli Tom I str. 102; 332-339; 391-407)

e-Protokół – rejestracja rozpraw

Obowiązek rejestracji rozpraw cywilnych został wprowadzony 1 lipca 2010 r. w wyniku wejścia w życie ustawy z dnia 29 kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy — Kodeks postępowania cywilnego¹¹⁶.

¹¹⁴ Sąd Rejonowy w Mysłowicach; Sąd Rejonowy w Kartuzach; Sąd Rejonowy w Nowej Soli; Sąd Rejonowy w Bartoszycach; i Sąd Rejonowy w Zambrowie.

¹¹⁵ Sąd Apelacyjny w Białymstoku, Sąd Apelacyjny w Lublinie, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, Sąd Okręgowy w Łomży, Sąd Okręgowy we Wrocławiu i Sąd Rejonowy Lublin-Zachód.

¹¹⁶ Dz.U. z 2014 r., poz. 579.

Obowiązek rejestracji rozpraw dotyczących wykroczeń został wprowadzony 9 listopada 2014 r. w wyniku wejścia w życie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia¹¹⁷.

W latach 2017-2019 w Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu zarejestrowano (tzn. sporządzono protokół elektroniczny) odpowiednio 74,3%, 83,5% i 82,6% rozpraw w sprawach cywilnych. Rozpraw w sprawach dotyczących wykroczeń, zgodnie z właściwością sądu apelacyjnego, nie prowadzono. Rozpraw karnych nie rejestrowano. Wartości liczbowe oznaczają, że w badanym okresie łącznie zarejestrowano 11.622 i nie zarejestrowano 2.920 rozpraw cywilnych. Nie zarejestrowano żadnej z 1.446 rozpraw w sprawach karnych. Dane szczegółowe w Tabela 1 i Tabela 2.

W sześciu kontrolowanych przez NIK sądach powszechnych, w poszczególnych badanych latach, zarejestrowano łącznie 45,6%, 44,4% i 47,2% rozpraw w sprawach cywilnych. Rozpraw w sprawach dotyczących wykroczeń zarejestrowano odpowiednio 0,7%, 0,7% i 0,3%. W części sądów nie było technicznych możliwości rozdzielania repertoriów karnych i wykroczeniowych, co uniemożliwiło zebranie danych o wywiązywaniu się z ustawowego obowiązku rejestracji rozpraw w sprawach dotyczących wykroczeń. Rozpraw karnych, co nie jest wymagane ustawą, zarejestrowano odpowiednio 0,7%, 0,5% i 0,6%. Wartości liczbowe oznaczają, że w badanym okresie łącznie zarejestrowano 86.651 i nie zarejestrowano 103.207 rozpraw cywilnych. Zarejestrowano 186 i nie zarejestrowano 32.044 rozpraw w sprawach dotyczących wykroczeń¹¹⁸. Zarejestrowano 279 i nie zarejestrowano 45.555 rozpraw w sprawach karnych. Dane szczegółowe w Tabela 1 i Tabela 2.

W badanych sześciu sądach powszechnych od sierpnia 2018 r. wszystkie sale do spraw cywilnych i część sal do spraw karnych były wyposażone w osprzęt e-Protokół.

Tabela 1 Zestawienie liczby rozpraw zarejestrowanych do liczby rozpraw niezarejestrowanych w systemie e-Protokół w Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu i zbiorczo w badanych przez NIK sądach. C – sprawy cywilne; W – sprawy dotyczące wykroczeń; K – sprawy karne. TAK – rozprawy zarejestrowane, NIE – rozprawy niezarejestrowane. Lata 2017-2019. Opracowanie NIK na podstawie ustaleń kontroli.

Sąd	Rok	C		W		K	
		TAK	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE
Sąd Apelacyjny we Wrocławiu	2017	3 854	1 334				478
	2018	4 206	834				498
	2019	3 562	752				470
Razem w sześciu sądach kontrolowanych przez NIK	2017	29 990	35 776	71	10 682	101	15 409
	2018	29 781	37 336	82	11 422	87	15 834
	2019	26 880	30 095	33	9 940	91	14 312
	2017-2019	86 651	103 207	186	32 044	279	45 555

Uwagi: (1) W sądach apelacyjnych nie prowadzi się spraw dotyczących wykroczeń. (2) Nie ma obowiązku rejestracji spraw karnych.

¹¹⁷ Dz.U. z 2013 r. poz. 395, ze zm.

¹¹⁸ Dane nieprecyzyjne z powodu opisanego powyżej.

Tabela 2 Wskaźnik procentowy rozpraw zarejestrowanych w systemie e-Protokół. Dane z Tabela 1.

Sąd	Rok	C	W	K
Sąd Apelacyjny we Wrocławiu	2017	74,3%		
	2018	83,5%		
	2019	82,6%		
Razem w sześciu sądach kontrolowanych przez NIK	2017	45,6%	0,7%	0,7%
	2018	44,4%	0,7%	0,5%
	2019	47,2%	0,3%	0,6%
	2017-2019	45,6%	0,6%	0,6%

(akta kontroli Tom I str. 391-407)

e-Protokół - wideokonferencje

Jedną z usług udostępnianych (w części sal rozpraw) w ramach projektu e-Protokół była możliwość przeprowadzania rozpraw odmiejskowych oraz połączeń wideokonferencyjnych. Funkcja wideokonferencji nie jest wymogiem ustawowym.

Wprowadzenie usługi wideokonferencji zostało wprowadzone do projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sprawach cywilnych i wykroczeniowych” we Wniosku Ministra Sprawiedliwości do Ministra Rozwoju Regionalnego o dofinansowanie realizacji projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sprawach cywilnych i wykroczeniowych” z 12 lipca 2013 r.

Wprowadzenie usługi wideokonferencji nie było elementem wcześniejszego, I Etapu wdrażania projektu e-Protokół (lata 2011-2015).

Usługa wideokonferencji była wdrażana w celu „obniżenia kosztów postępowania sądowego poprzez umożliwienie prowadzenia dowodu na odległość” (zapisanego też jako „obniżenie kosztów postępowania sądowego poprzez umożliwienie prowadzenia dowodu na odległość, a w przyszłości rozprawy odmiejskowej”).¹¹⁹

Umowa nr 37 z 20 października 2017 r. zawarta na kwotę 137.805.711,72 zł określała m.in., że 1.300 sal rozpraw zostanie wyposażonych w zestaw do e-Protokołu zawierający m.in. wideoterminal. Łączna, szacunkowa wartość 1.300 wideoterminali zamontowanych na podstawie ww. umowy wyniosła 8,67 mln zł.

W czterech z sześciu sądów objętych kontrolą na 14 spośród wszystkich 92 sal rozpraw (tj. 15,2%) zainstalowano 10 kompletów osprzętu do wideokonferencji. W czasie kontroli w jednym z czterech sądów wszystkie cztery komplety do wideokonferencji były niesprawne (nieskonfigurowane).

W kontrolowanym okresie (2017-2019), w sześciu kontrolowanych sądach przeprowadzono łącznie 267.922 rozpraw¹²⁰ podczas których z usługi wideokonferencji skorzystano 27 razy, z tego jeden raz¹²¹ z wykorzystaniem sprzętu zakupionego w ramach projektu e-Protokół. Pozostałe 26 wideopojęcia przeprowadzono z wykorzystaniem sprzętu zakupionego w ramach innych procedur.

W tym samym okresie (2017-2019), w sądach Apellacji Wrocławskiej¹²² przeprowadzono łącznie 778.558 rozpraw cywilnych¹²³ podczas których z usługi

¹¹⁹ Analogiczny cel tej usługi został wykazany we: (1) Wniosku Ministra Sprawiedliwości do Dyrektora Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa o dofinansowanie realizacji projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sądach powszechnych (sprawy cywilne i wykroczeniowe)” (8 maja 2015 r.). (2) Karcie projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sądach powszechnych – sprawy cywilne i wykroczeniowe PR/III/15/2013” (wersja 1.3/DSF z 10 września 2018 r.). Projekcie raportu końcowego projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sądach powszechnych (sprawy cywilne i wykroczeniowe)” (Kierownik Projektu do KS; wersja 1.3 z 28 lutego 2018 r.).

¹²⁰ Razem cywilne, w sprawach wykroczeń i karne. W rozbiu na poszczególne lata: 92.029 w 2017 r., 94.542 w 2018 r. i 81.351 w 2019 r.

¹²¹ Wideokonferencja przeprowadzona w Sądzie Okręgowym we Wrocławiu w 2019 r.

¹²² Tj. w Sądzie Apellacyjnym we Wrocławiu oraz podległych 5 sądach okręgowych i 30 sądach rejonowych.

wideokonferencji skorzystano 963 razy, z tego 11 razy z wykorzystaniem sprzętu zakupionego w ramach projektu e-Protokół. Pozostałe 952 wideopojłączenia przeprowadzono z wykorzystaniem sprzętu zakupionego w ramach innych procedur.

W wyjaśnieniach dotyczących niskiego wykorzystania usługi wideokonferencji w e-Protokole oraz korzystania z analogicznej usługi dostarczony w ramach innych procedur jeden z użytkowników wskazał m.in., że „Urządzenia do przeprowadzenia wideokonferencji dostarczone wraz z systemem cyfrowej rejestracji rozpraw były trudne w instalacji, konfiguracji i obsłudze. (...) Po kilku latach eksploatacji systemu, jako sprzęt nieużywany, zostały zdemontowane i przeniesione do magazynu.”¹²⁴.

(akta kontroli Tom I str. 109-170, 313, 336-339, 391-407)

e-Protokół – ustne uzasadnienie wyroku

Art. 328 § 1¹ Kodeksu postępowania cywilnego przewiduje możliwość ustnego wygłoszenia uzasadnienia po ogłoszeniu sentencji wyroku. Uzasadnienie wygłaszane ustnie musi spełniać wszelkie wymogi jakie przepisy przewidują dla uzasadnienia pisemnego.

W badanym okresie w Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu zostało wydanych 10.400¹²⁵ wyroków w sprawach cywilnych. Z tego podczas ogłaszania 1.321¹²⁶ wyroków sędziowie skorzystali z możliwości ustnego wygłoszenia uzasadnienia po ogłoszeniu sentencji wyroku (tj. 12,7%).

Usługa ta wiąże się z zarejestrowaniem rozprawy w systemie e-Protokół (sporządzeniem protokołu elektronicznego) oraz transkrypcją fragmentu nagrania z uzasadnieniem wyroku i sporządzeniem dokumentu pisemnego.

W wyjaśnieniach dotyczących wykorzystania tej możliwości sędziowie wskazywali m.in. na długi czas oczekiwania na transkrypcję oraz słabą jakość nagrań. Izba zwraca uwagę, że możliwość ustnego wygłoszenia uzasadnienia po ogłoszeniu sentencji wyroku nie wyręcza sędziów z konieczności profesjonalnego przygotowania się do tego fragmentu rozprawy, który w zdecydowanej większości wiąże się z uprzednim przygotowaniem pisemnego konspektu lub nawet kompletnego tekstu uzasadnienia. Z praktycznego punktu widzenia opcja ta jest więc częściowo lub zupełnie zdublowaniem pracy uprzednio wykonanej przez sędziego ogłaszającego wyrok.

(akta kontroli Tom I str. 293-294; 370-374; 391-407)

e-Protokół – transkrypcja i ARM

W latach 2011-2018, transkrypcję, czyli sporządzanie pisemnych stenogramów, protokołów elektronicznych (tzn. plików audio-wideo) dokonywali transkrybenci, których liczba¹²⁷ w latach 2015-2019 wahała się od ok. 240 do ok. 250. Funkcja transkrypcji nie jest wymogiem ustawowym.

W celu wsparcia transkrypcji we (1) Wniosku Ministra Sprawiedliwości do Dyrektora Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa o dofinansowanie realizacji projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sądach powszechnych (sprawy cywilne i wykroczeniowe)” (8 maja 2015 r.) oraz (2) Karcie projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sądach powszechnych – sprawy cywilne i wykroczeniowe

¹²³ W rozbiu na poszczególne lata: 265.019 w 2017 r., 262.023 w 2018 r. i 251.516 w 2019 r.

¹²⁴ Wyjaśnienia Prezesa Sądu Okręgowego we Wrocławiu.

¹²⁵ 3.879 w 2017 r.; 3.500 w 2018 r.; 3.021 w 2019 r.

¹²⁶ 389 w 2017 r.; 456 w 2018 r.; 476 w 2019 r.

¹²⁷ Liczba odnosi się do transkrybentów i osób, które w ramach obowiązków zajmują się m.in. transkrypcją na potrzeby e-Protokołu.

PR/III/15/2013” (wersja 1.3/DSF z 10 września 2018 r.) do projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sprawach cywilnych i wykroczeniowych” wpisano cel „Wprowadzenie możliwości wykonywania automatycznej transkrypcji”.

W projekcie Raportu końcowego projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sądach powszechnych (sprawy cywilne i wykroczeniowe)” Kierownika Projektu do KS (wersja 1.3 z 28 lutego 2018 r.) nie odniesiono się do tego elementu Projektu.

Elementem architektury systemu wspomagającym transkrypcję jest system Automatycznego Rozpoznawania Mowy (ARM), za który w ramach e-Protokołu zapłacono 11.048.752,39 zł¹²⁸. System został odebrany w listopadzie 2018 r.¹²⁹

Ze względu na krótki czas praktycznego wykorzystywania modułu ARM w ramach kontroli niemożliwa była ocena jego uruchomienia na przebieg rozpraw w sądach powszechnych. Analiza liczby zatrudnionych transkrybentów nie wskazuje aby wprowadzenie ARM przełożyło się na spadek liczby zatrudnionych transkrybentów. Trudno określić w jakim stopniu uruchomienie ARM zmieniło warunki pracy transkrybentów. Po wdrożeniu, jak pozostałe elementy Projektu, ARM wymaga nakładów ponoszonych na jego utrzymanie.

(akta kontroli Tom I str. 391-407)

e-Protokół – społeczna akcja informacyjna

Obowiązek promocji projektu został określony m.in. w następujących dokumentach: (1) Instrukcja wypełniania wniosku o dofinansowanie (pkt 27 str. 25, pkt 31 str. 27); (2) Wniosek o dofinansowanie – Zadanie nr 5 Zakup usług na cele promocji projektu (str. 18 i odwołanie do studium wykonalności w tej sprawie); i (3) Plan promocji w studium wykonalności (pkt VIII 4 str. 223-226).

Celami głównymi promocji projektu były: (1) upowszechnienie informacji o projekcie, jego korzyściach i udostępnianych usługach i (2) wdrożenie odpowiednich działań informacyjno-promocyjnych mających za zadanie informowanie opinii publicznej o pomocy finansowej otrzymanej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

Cele szczegółowe: (1) zaznajomienie z nową formą protokołowania na salach rozpraw; (2) zapewnienie, by odbiorcy (pracownicy sądów, interesanci, strony postępowań sądowych, interesariusz projektu) zostali poinformowani o korzyściach wynikających z zastosowania e-Protokołu oraz usług z nim powiązanych; (3) zaznajomienie z technicznymi aspektami obsługi protokołu elektronicznego; i (4) zapewnienie potencjalnym odbiorcom odpowiedniego dostępu do informacji na temat projektu.

Zakładanymi formami działań promocyjnych były m.in. (1) emisja felietonu telewizyjnego/audycji tematycznej połączonego z rozmową w studiu telewizyjnym eksperta z Ministerstwa Sprawiedliwości; (2) strona internetowa – uaktualnienie i bieżące administrowanie informacjami znajdującymi się na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości - <http://ms.gov.pl/pl/sady-w-internecie/e-protokol/>; i (3) akcja plakatowa w wyniku której m.in. każdy sąd miał otrzymać do upublicznienia trzy plakaty¹³⁰.

W części „Ocena oczekiwanych korzyści z realizacji projektu oraz możliwe kierunki rozwoju wyników projektu” projektu Raportu końcowego projektu „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sądach powszechnych (sprawy cywilne

¹²⁸ Umowa 26/2018/A z 11 kwietnia 2018 r.

¹²⁹ Protokół odbioru nr 1 »końcowy« z 13 listopada 2018 r.

¹³⁰ Łącznie 1.152 szt. plakatów za 1.912,32 zł na podstawie załącznika nr 8 do umowy z 30 maja 2017 r.

i wykroczeniowe)” zapisano m.in.: „Faktyczne wykorzystanie produktów projektu (liczba wniosków o e-Usługi, liczba utrwalonych rozpraw) będzie mierzone poprzez mechanizm statystyk wbudowany w systemy informatyczne tworzące platformę e-Usług. Informacje o korzyściach wynikających z Projektu będą publikowane na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości i aktualizowane w cyklu co najmniej rocznym.”

Kierownik Projektu wyjaśnił, że informacje te były publikowane na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości i po przeniesieniu witryny MS do serwisu gov.pl [tj. od 1 kwietnia 2019 r.] umieszczone w archiwum. Kierownik Projektu wyjaśnił również, że administrowanie witryną internetową MS nie leżało w zakresie jego obowiązków. Strona była administrowana przez wyznaczoną osobę w Ministerstwie Sprawiedliwości.

W trakcie kontroli, od 1 kwietnia 2019 r., archiwalna strona z informacjami o e-Protokole była dostępna pod adresem <https://www.arch.ms.gov.pl/pl/sady-w-internecie/e-protokol/>. W trakcie kontroli w wejściu do budynku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu wśród kilku plakatów informacyjnych wystawiony był m.in. plakat „Wdrożenie protokołu elektronicznego w sprawach cywilnych i wykroczeniowych” zawierający dane z 20 października 2015 r.

Analiza informacji zamieszczonych na plakacie w zestawieniu z wymienionymi założeniami projektu wskazuje, że akcja informacyjna o e-Protokole w czasie kontroli zawierała m.in. niezetelne informacje przedstawione w zakładce nt. e-Protokołu oraz na plakacie informacyjnym:

- (1) nieprawdziwy adres informacji o e-Protokole: na plakacie był wskazany adres <https://www.ms.gov.pl/pl/sady-w-internecie/e-protokol/> w rzeczywistości był nim <https://www.arch.ms.gov.pl/pl/sady-w-internecie/e-protokol/>;
- (2) wskazana strona Ministerstwa Sprawiedliwości nie istniała od 1 kwietnia 2019 r.;
- (3) brak danych statystycznych wymienionych w raporcie końcowym (np. liczba wniosków o e-Usługi, liczba utrwalonych rozpraw);
- (4) brak aktualizacji informacji statystycznych („w cyklu co najmniej rocznym”). Dane statystyczne na plakacie odnosiły się do stanu z 20 października 2015 r.;
- (5) w informacji podano m.in., że „Zakończenie wdrożenia systemu cyfrowej rejestracji rozpraw planuje się na grudzień 2017 roku.”. W lutym 2020 r. ciągle były Sądy Rejonowe bez systemu e-Protokół;
- (6) nie odniesiono się do realizacji zakładanych celów projektu e-Protokół, w tym m.in.: (1) „skrócenie czasu trwania rozprawy sądowej protokolowanej w postaci protokołu elektronicznego w stosunku do rozprawy protokolowanej w sposób tradycyjny” – wg danych statystycznych ze strony internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości średni czas rozpraw w latach 2011-2018 uległ wydłużeniu; (2) „obniżenie kosztów postępowania sądowego poprzez umożliwienie prowadzenia dowodu na odległość – poprzez elektronicznie prowadzoną wideokonferencję” – wg ustaleń NIK usługa ta jest wykorzystywana w stopniu znikomym przy istotnych kosztach implementacji usługi.

(akta kontroli Tom I str. 159-170; 332-339; 361-367; 419-421)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

4.2 Faktyczne wdrożenie narzędzi informatycznych

SLPS

W Sądzie stosowanie SLPS jako narzędzia informatycznego wykorzystywanego w procesie przydziału spraw wpływających rozpoczęto 1 stycznia 2018 r.

Wprowadzenie SLPS w Sądzie było to zgodne z § 43 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 2017 r. zmieniającego rozporządzenie – Regulamin urzędowania sądów powszechnych¹³¹.

Organem odpowiedzialnym za zaprojektowanie i wdrożenie tego Systemu było Ministerstwo Sprawiedliwości. W Sądzie zapewniono warunki do wdrożenia SLPS.

Do korzystania z SLPS w Sądzie było upoważnionych 29 pracowników¹³², z czego 21 nadano dodatkowo uprawnienia administratora systemu.

W zorganizowanym 22 stycznia 2019 r. we Wrocławiu szkoleniu z zakresu funkcjonowania SLPS wzięło udział ośmiu pracowników Sądu. Szkolenie prowadziło dwóch sędziów z Departamentu Kadr i Organizacji Sądów Powszechnych i Wojskowych MS. Szkolenie trwało trzy godziny. Tematem szkolenia była organizacja pracy wydziałów i sekcji odwoławczych, w oparciu o „Propozycję metodologii pracy wydziałów i sekcji odwoławczych przy tworzeniu składów trzech sędziów przez SLPS”, a także pokaz funkcji systemu związanych z przydziałem spraw rozpoznawanych w składzie trzech sędziów. Osoby, które wzięły udział w tym szkoleniu, przekazały pozyskane tam informacje pozostałym pracownikom Sądu, którym nadano uprawnienia do obsługi systemu.

W ramach pozyskania systemu SLPS Sąd nie otrzymał dodatkowych urządzeń. Użytkownicy wykorzystywali dotychczas posiadany sprzęt komputerowy, pracując w tym systemie z wykorzystaniem przeglądarki internetowej.

W Sądzie nie poniesiono kosztów związanych z zaprojektowaniem, wdrożeniem i funkcjonowaniem SLPS. System ten został wdrożony przez, i na koszt, Ministerstwa Sprawiedliwości.

SLPS w Sądzie zaczęto wykorzystywać od 1 stycznia 2018 r. Dostęp do SLPS polegał na uruchamianiu go z wykorzystaniem przeglądarki internetowej po wywołaniu adresu www.slps.ms.gov.pl. W trakcie trwania kontroli, korzystano z wersji 1.7.4 HotFix, co zweryfikowano w toku przeprowadzonych oględzin tego systemu i stwierdzono poprawność jego funkcjonowania. SLPS nie był instalowany na komputerach obsługiwanych przez jego użytkowników.

W Sądzie nie obowiązywały procedury wewnętrzne dotyczące wykorzystania SLPS. Dyrektor Sądu wskazał, że w tym zakresie wykorzystywano instrukcje i wytyczne opracowane przez Ministerstwo Sprawiedliwości. Zgodnie z zarządzeniem¹³³ Prezesa Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu nadzór nad prawidłowością przydziału spraw poszczególnym sędziom sprawowali Przewodniczący poszczególnych wydziałów¹³⁴ Sądu.

(akta kontroli: Tom III str. 1-10; 23-92; 124-159)

Od czasu uruchomienia SLPS, system był wykorzystywany w bieżącej pracy Sądu i funkcjonował prawidłowo. SLPS nie był zintegrowany z funkcjonującym w Sądzie systemem repertoryjno-biurowym Sędzia2, przez co po wylosowaniu składu

¹³¹ Dz.U. z 2017 r. poz. 2481, ze zm.

¹³² Zatrudnionych w: I Wydziale Cywilnym, II Wydziale Karnym oraz III Wydziale Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

¹³³ Zarządzenie nr 0210-20/19 Prezesa Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 20 listopada 2019 r.

¹³⁴ I Wydział Cywilny, II Wydział Karny, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

sędziowskiego do danej sprawy, uprawniony pracownik Sądu, ręcznie wprowadzał dane z losowania do systemu Sędzia2. Nadzór nad tym procesem sprawował kierownik lub zastępca kierownika Sekretariatu i przewodniczący lub zastępca przewodniczącego Wydziału.

Dyrektor Sądu wskazał, że pracownicy korzystający z SLPS dokonywali samodzielnie zgłoszeń występujących usterek lub błędów w aplikacji. W piśmie¹³⁵ z Ministerstwa Sprawiedliwości poinformowano Sąd o uruchomieniu adresu mailowego, na który użytkownicy SPLS mogli zgłaszać ewentualne problemy ze stosowaniem wspólnego przydziału spraw oraz ewentualne propozycje zmian legislacyjnych. Dyrektor Sądu dodał, że Sąd nie posiada informacji dotyczących raportowanych przez pracowników usterek w SLPS.

SLPS został wdrożony przez, i na koszt, Ministerstwa Sprawiedliwości. W związku z tym w Sądzie nie zajmowano się analizą wpływu wprowadzenia tego systemu na tempo prowadzenia spraw sądowych, a także nie weryfikowano stopnia zadowolenia użytkowników SLPS z funkcjonalności tego systemu.

(akta kontroli: Tom III str. 1-10; 23-92; 177)

EPO

2 grudnia 2014 r. przekazano do Sądu licencję EPO, który jest modulem użytkowanego w Sądzie systemu repertoryjno-biurowego Sędzia2. W wyniku wprowadzenia EPO, pracownicy Sądu odpowiedzialni za wysyłkę korespondencji w ramach rozpatrywanych spraw uzyskali możliwość obsługi dostarczania korespondencji, a także pozyskiwania wiedzy o odebraniu korespondencji przez adresata, bez konieczności wypełniania i zamieszczania na kopertach tradycyjnych druków „za potwierdzeniem odbioru”.

Sąd był właściwie przygotowany do wdrożenia Systemu. Uprawnienia do obsługi korespondencji w wykorzystaniu EPO od czasu uruchomienia tego systemu nadano 40 pracownikom.

8 i 9 grudnia 2014 r. dla pracowników Sądu dostawca systemu Sędzia2 zorganizował szkolenia, których zakres obejmował korzystanie z funkcjonalności i obsługi EPO. W szkoleniach wzięło udział 184 reprezentantów sądów apelacji wrocławskiej w następującym składzie: kierownik każdego wydziału, informatyk, pracownik biura podawczego oraz tzw. lider sądowy. W ww. szkoleniach wzięło udział siedmiu pracowników Sądu. Z tytułu ww. szkoleń Sąd poniósł wydatek w wysokości 3,0 tys. zł.

W związku z wprowadzeniem systemu EPO Sąd nie otrzymał dodatkowych urządzeń. Użytkownicy wykorzystywali dotychczas posiadany sprzęt komputerowy, wykorzystując moduł EPO podczas pracy w systemie repertoryjno-biurowym Sędzia2.

Licencja na korzystanie z modułu EPO została zakupiona¹³⁶ przez Sąd za kwotę 1,23 zł. Ponadto Sąd poniósł koszty wdrożenia modułu EPO w postaci zdalnej asysty w kwocie 984,0 zł. Wykonawca systemu Sędzia2 zapewnił¹³⁷ roczną opiekę informatyczną, w tym nad modulem EPO.

W Sądzie wysyłkę korespondencji z wykorzystaniem EPO rozpoczęto w styczniu 2015 r. Moduł EPO nie posiada wersji oprogramowania – jest elementem/nakładką

¹³⁵ DKO-I-4601-9/17 z 2 stycznia 2018 r.

¹³⁶ Na podstawie umowy nr A12/EPO/L/2014 z dnia 2 grudnia 2014 r.

¹³⁷ Na podstawie umowy nr 283/OP/2014 z dnia 19 września 2014 r. oraz aneksu nr 1 do tej umowy z dnia 27 listopada 2014 r.

na system repertoryjno-biuroowy Sędzia2. W okresie objętym kontrolą wykorzystywano system Sędzia2 w wersji 2.4.83.0.

W związku z tym, że EPO był dodatkiem do funkcjonującego w Sądzie systemu Sędzia2, jego funkcjonalność została dodana do wspomnianego oprogramowania i pojawiła się po jego aktualizacji do wersji 2.4.62. Moduł EPO nie był instalowany na komputerach obsługiwanych przez jego użytkowników. Dostęp do tego modułu mieli pracownicy Sądu wysyłający korespondencję, tworząc ją uprzednio z wykorzystaniem systemu Sędzia2.

Prezes Sądu wydał dwa zarządzenia¹³⁸ w sprawie doręczania pism sądowych z wykorzystaniem EPO, regulujące sposób postępowania z korespondencją przy użyciu tego systemu.

(akta kontroli: Tom III str. 11-13; 23-27; 93-101; 155-175; 178-189)

Od czasu uruchomienia EPO, system ten wykorzystywany był w bieżącej pracy Sądu i funkcjonował prawidłowo, co zweryfikowano w trakcie przeprowadzonych oględzin. Od rozpoczęcia z korzystania z funkcjonalności EPO w Sądzie z wykorzystaniem tego modułu wysłano 171.087 przesyłek wobec 90.682 przesyłek dostarczonych drogą tradycyjną – poprzez „Zwrotne potwierdzenie odbioru”. W 2019 r. z Sądu wysłano łącznie 50.355 przesyłek, przy czym 42.729 stanowiły przesyłki wysłane za pośrednictwem systemu EPO (84,8%). W Sądzie bez wykorzystania EPO wysyłano głównie przesyłki zagraniczne. Z EPO nie korzystano także w nieorzeczniczych wydziałach Sądu.

W zakresie wykorzystywania EPO funkcjonowało wsparcie informatyczne dla użytkowników tego systemu. W okresie od maja 2015 r. do marca 2018 r. pracownicy Sądu przesłali do dostawcy systemu EPO dziesięć zgłoszeń usterek. Usterki były przyjmowane i usuwane przez dostawcę licencji w ramach gwarancji przewidzianej w umowie na dostawę licencji tego systemu.

Dyrektor Sądu wskazał, że w Sądzie nie zajmowano się analizą wpływu wprowadzenia tego systemu na tempo prowadzenia spraw sądowych a także nie weryfikowano stopnia zadowolenia użytkowników EPO z funkcjonalności tego systemu.

(akta kontroli: Tom III str. 11-13; 23-27; 102-123)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Przyjmując, że celem projektu e-Protokół było dostosowanie sądów powszechnych do wymogów ustaw w zakresie rejestracji rozpraw należy ocenić, że cel został osiągnięty częściowo. Ustalenia kontroli (nieprawidłowość) wskazują, że w Sądzie oraz w innych badanych przez Izbę sądach nie doprowadzono do sytuacji rejestracji wszystkich rozpraw, z wyjątkiem przyczyn technicznych dopuszczalnych ustawą.

Podobnie należy ocenić osiągnięcie celów Projektu w zakresie nie wymaganych ustawą usług videokonferencji, ustnego uzasadnienia wyroku i automatycznej transkrypcji mowy. Ustalone przez NIK wskaźniki obrazują niepełne lub znikome wykorzystanie kosztownych modułów usług, które zostały zaimplementowane w ramach Projektu.

¹³⁸ Zarządzenie nr 0110-17/16 Prezesa Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 sierpnia 2016 r. w sprawie doręczania pism sądowych w postępowaniu karnym z wykorzystaniem elektronicznego formularza potwierdzenia odbioru w Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu oraz Zarządzenie nr 0110-1/15 Prezesa Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 19 stycznia 2015 r. w sprawie doręczania pism sądowych w postępowaniu cywilnym z wykorzystaniem elektronicznego formularza potwierdzenia odbioru w Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu.

Oceniając efekty Projektu z punktu widzenia pracowników Sądu wyznaczonych do realizacji zadań związanych z Projektem należy ocenić, że osiągnięto mierniki w wartościach zbliżonych do opisanych w dokumentacji II Etapu Projektu.

Realizacja Projektu przyczyniła się do pozyskania istotnych doświadczeń, które dokumentowano. Niewątpliwym hubem doświadczeń zebranych podczas realizacji tego oraz poprzednich projektów jest kilkusobowa grupa pracowników Sądu skupiona wokół Kierownika Projektu.

Zaimplementowane w ramach informatyzacji wymiaru sprawiedliwość, badane trzy systemy informatyczne wpływają na pracę sądów. Nie skutkują jednak poziomem automatyzacji i uproszczeniem procedur. Ze względu na rozproszony, wyspowy charakter różnych systemów informatycznych nie osiągnięto efektu synergii, który powinien towarzyszyć informatyzacji prowadzonej na tak szeroka skalę.

Sąd miał ograniczony wpływ na efekty wdrożenia SLPS i EPO, jednakże oba te systemy były wykorzystywane w praktyce i funkcjonowały zgodnie z założeniami. W początkowym okresie użytkowania występowały usterki w ich funkcjonowaniu, jednak w wyniku dokonywanych zgłoszeń przez użytkowników były one na bieżąco usuwane.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

Podjęcie działań zmierzających do:

- 1) rozliczenia umowy DIRS nr 37 na podstawie rzetelnych protokołów ilościowo-wartościowych;
- 2) naliczenia i wyegzekwowania kar umownych od Wykonawcy z tytułu nieterminowo zrealizowanych zleceń 19/2018 i 21/2018 do umowy DIRS nr 54.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, 10 marca 2020 r.

Kontrolerzy
Andrzej Zygmunt
doradca techniczny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
Dyrektor
Radosław Kujawiński

.....
podpis

.....
podpis

Paweł Potemski
główny specjalista k.p.

.....
podpis

Waldemar Zimoch
główny specjalista k.p.

.....
podpis